

If undelivered return to:
"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"
 6117 St. Clair Ave.
 CLEVELAND, O.
 The largest Slovenian
 Weekly in the United States
 of America.
 Sworn Circulation 14,000
 Issued every
 Wednesday
 Subscription rate:
 For members yearly \$3.00
 For nonmembers \$1.00
 Foreign Countries \$3.00
 Telephone: Randolph 628

Največji slovenski tednik
 v Zdrženih državah.
 Izhaja vsako orodo.
 Ima 14,000 naročnikov
 Naročnina:
 Za člana, na leto \$3.00
 Za nečlane \$1.00
 Za inozemstvo \$3.00
 NASLOV
 uredništva in poravnitva:
 6117 St. Clair Ave.
 Cleveland, O.
 Telefon: Randolph 628

ACCEPTED FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917. AUTHORIZED ON MAY 22, 1918.

Stev. 42. — No. 42.

CLEVELAND, O., 15. OKTOBRA (OCTOBER), 1924.

Leto X.—Volume X.

CLEVELANDSKE NOVICE

—Umrla je v Lakeside bolnici rojakinja Marija Dolenc, (prej Muhovec), stara okoli 50 let. Stanovala je na 1585 E. 40th St. Doma je bila iz Radovljice. Za njo je skrbel Miss Jennie Dagarin. Ranjka je bila članica društva Macca-bees, št. 283. Naj počiva ranjka v miru!

—Umrl je v Clevelandu eden izmed prvih slovenskih pionirjev v naši naselbini, Anton Pižem, katerega je bolezen dolgo mučila, dokler ji ni podlegel. Star je bil 58 let. V Ameriki je bival 33 let. Tu zapuščila žena in eno omoženo hčer; v starem kraju pa zapuščila eno sestro. Doma je bil iz Dvora (Fužin) pri Žužemberku. Bil je član društva sv. Vida (stare) in društva Slovenec, št. 1. SDZ. ter društva Slovenija. Svetila ranjkemu večna luč.

—Kdor hoče prebiti prihodnje nedeljo, 19. oktobra popoldne v pravem užitku in razvedrilu, naj ide v našo znano sosedno naselbino West Park, O., na igro in veselico tamkajšnje-ga društva Presvetega Srca Jezusovega, št. 172 K. S. K. Jednote; natančen vspeled je razviden iz današnjega oglasa na drugi strani.

Težko je nakratko opisati glavno vsebino tridejanke žaloigre "Pri Kapelici," o nji se lahko prebrča samo oni, ki jo na odrju vidi. V tej igri je mnogo do solz ganljivih prizorov, pa tudi smešnih. To igro je priredil Rev. Kazimir Zakrajšek in je bila vprizorjena z velikim uspehom že v vseh slovenskih naselbinah. Pridite torej v nedeljo v West Park; ne bo vam žal. V igri nastopijo sami člani in članice društva št. 172, seveda najboljše moči. Po igri sledi ples in prosta zabava. Na veselo avidenje torej prihodnje nedeljo v Jugoslovanskem Narodnem Domu v West Parku!

—Rojake v Collinwoodu opozarjamo na zabavni večer z veliko umetniško predstavo, katero priredi znani čarovniški mojster John J. Grdina s svojo družbo prihodnje nedeljo, dne 19. oktobra zvečer ob 8. uri v Slovenskem Domu na Holmes Ave. Privedite se vrši v korist slovenske cerkve v Collinwoodu; vstopnice so že sedaj naprodaj v župnišču. Ta večer bo sodelovalo več znanih slovenskih solistov in solistov pri petju in sviranju.

—Mr. Frank Grdina, drugi starejši sin predsednika naše K. S. K. Jednote je te dni odpotoval v St. Louis, Ma., kjer bo na tamkajšnji državni univerzi študiral za zdravnika; z njim vred je odpotoval tudi Mr. Anthony Perko iz Newburga, slovenski medicinec, ki bo svoje študije dovršil prihodnje leto. Želimo obema največ uspeha!

—Priatelj dramatik po-novno opozarjamo na novo 4 de-jansko igro "Dom," katero pri-redi društvo "Orel" v nedeljo zvečer 19. oktobra v Knausovi dvorani.

PRISTOPAJTE k K. S. K. Jednoti, prvi in najstarejši slovenski podporni organizaciji v Ameriki!

SAMOMOR SENATORJA.

SENATOR BRANDEGEE IZ CONN IZVRŠIL SAMOMOR.

Washington, D. C., 14. oktobra. — Danes zjutraj so našli republikanskega senatorja, Mr. Frank Brandegee iz države Connecticut mrtvega v kopalni sobi njegovega stanovanja; za-štrupil se je s plinom v samo-morilnem namenu. Takoj za-tem so poklicali na lice mesta bližnjega zdravnika, toda isti je dognal, da je senator že več ur mrtev.

Pred smrtjo je napisal še par vrstic svojemu šoferju in po-strežnici ter je v zalepko prilo-žil za vsakega en bankovec za \$100.

Vojni tajnik Weeks, osebni prijatelj pokojnika zatrjuje, da je senator Brandegee izvršil samomor vsled slabotnega zdravja in obupa, ker je ne-davno zgubil večjo svoto denar-ja pri špekulaciji z delnicami.

Pokojni senator Brandegee je bila jako upitna oseba v re-publikanskih krogih. Rojen je bil leta 1864 v New Londonu, Conn. Urad senatorja je o-praviljal neprestano že od leta 1909, koji bi mu potkeel dne 3. marca, 1927. Pokojni senator je bil torej star 60 let in ne-ožjenjen.

Umorila moša v spanju.
 Springfield, Ill., 10. oktobra. — 39 letna Mrs. Eunice Sypolt se bo morala zagovarjati pred sodnijo, ker je dne 7. t. m. u-strelila svojega moša, ko je spal.

Ogromen stadij.
 V Chicagu, Ill., so dne 9. ok-tobra slovesno otvorili velikan-ski stadij v Grant parku ob Michigan Ave., koja stavba je veljala 5 milijonov dolarjev. V tem stadiju je prostora za 40,000 oseb.

Zelenkasti lasje.
 Salt Lake City, Utah. — V državi Utah prihaja povsem no-va barva las v modo. Mnogim rudarjem v velikem Bingham bakrenem rudniku postajajo lasje zelenkasti, kar povzroča veliko razburjenja med kemi-sti. Ne samo lasje onih rudar-jev postajajo zeleni, temveč tu-di brke in obrvi. Izvedeni pravijo, da je nemogoče to bar-vo odpraviti, ker jo je povzročil zrak v bakrenem rudniku.

Ker več tukajšnjih krasotic naravno zavida rudarje vsled povsem novodobne barve las, so si jih pričele same zelenkasto barvati.

Najglobokejšo morje.
 Te dni so 145 milj južnoistoč-no od mesta Tokio na Japon-skem merili morje, ter našli do-sedaj najglobokejšo točko. Mor-je je ondi 32,636 čevljev globo-ko ali nekaj nad 6 milj.

Prenos trupla papeža Leo XIII.
 Rim, 11. oktobra. — Vsled določbe sedanjega papeža, bo truplo slovečega papeža Leo XIII. koncem oktobra t. l. pre-nešeno v basiliko sv. Janeza La-teranakega in položeno v stalno grobnico. Slavnost se bo vršila okoli 16. stolietnice, odkar je bila označena cerkev zgrajena.

Vak član ali članice naj pri-dobi enega novega člana!

AMERISKI ZEPPELIN.

ZEPPELIN ZR-3, NA POTU V AMERIKO.

Friedrichshafen, Nemčija, 12. oktobra. — Ravno na isti dan, ko je Kristof Kolumb pred 432 leti odkril Ameriko, pluje danes večji moderni zrakoplov Zep-pelin ZR-3, katerega mora dati Nemčija Zdrženim državam na podlagi verzalske mirovne po-godbe. Označeni zrakoplov, ki je bil dovršen v tem mestu, oziroma rojstnem kraju pokoj-nega nemškega grofa Zeppelina, izumitelja modernih zrakoplo-vo, so danes zjutraj ob 6:30 spustili na dolgo potovanje v novo domovino — Ameriko.

Slovesen odhod.
 Ko je bila napovedana ura odhoda orjaškega Zeppelina, se je na onem prostoru zbralo na tisoče in tisoče ljudstva. Do-mačini (Nemci), so bili vidno ganjeni, ker so morali dati svoj zadnji največji zrakoplov dru-gim v roke. Na podlagi ver-zalske pogodbe je Nemcem na-daljno izdelovanje letal prepo-vedano.

V nepreštetih množici, ki se je poslavljala od Zeppelina je bilo dosti starih mož, ki so se jokali v žalost, ko so je jel zrakoplov dvigati, je vojaška godba zaigrala nemško narodno himno "Deutschland ueber Alles," letalci so pa pri odhodu metali rože na množico gledal-cev.

V zrakoplovu se nahaja 32 oseb in sicer 28 Nemcev ter 4 ameriški častniki; pri vodil-nem stroju je Dr. Hugo Ecken-er, predsednik Zeppelinove to-varne.

Zeppelin plove po 130 milj na uro.

Cez 2 uri po odhodu iz Fried-richshafen je Zeppelin že pre-plul vosgeške alpe in dospel v Francijo; ob 12:40 je zapustil obrežno mesto Bordeaux, zju-traj ob 2. uri se je pa ustavil na azorskem otočju na atlant-skem morju. Prvi čas je na-redil ta orjaški zrakoplov po 130 milj na uro; povprečno pa pluje po 80 milj.

Z azorakega otočja bo Zep-pelin krenil preko Atlantika do Bermuda otočja in dospel ob u-godnem vremenu že v sredo dne 15. oktobra na cilj v Lakehurst pri New Yorku, preploval nekaj nad 4,000 milj v treh dneh.

Opis Zeppelina ZR-3.
 Sedaj ameriški Zeppelin ZR-3 je največji zrakoplov na svetu; v dolžini prekaša svojega so-vrstnika "Shenandoah" za 23 čevljev. Zeppelin tehta 12,950 funtov; ima močno brezšično brzojavno napravo, 4 motorje po 500 konjskih sil in toliko gasolina, da lahko brez presled-ka pluje 8,000 milj. Od enega konca do drugega meri 456 čevljev ali samo za 136 čevl-jev manj kot znan Woolworth-ov nebotičnik v New Yorku. V prorezu meri 92 čevljev; visok je pa 100 čevljev. V njem se nahaja kuhinja, spalnice, obe-dovalnica in razne druge pri-kladnosti za potovanje.

Nemci so zelo veseli in ponosni, da so ta produkt svoje pod-jetnosti izročili Zdrženim drž-avam, ker s tem pričakujejo obnovitve nekdanjega medse-bojnega prijateljstva.

DRZEN BANDIT.

UBEGLI BANDIT USTRELIL POLICAJA.

New Britain, Conn., 12. okto-bra. — 34 letni Gerald Chap-man, najbolj predrzni in nevar-ni bandit iz New Yorka, je spravil danes tukajšajo policijo v velike zadrege.

Ko je hotel s svojim tovari-šem W. J. Sheanom oropati ne-ko zlatarsko trgovino na Main cesti, ga je obkolilo pet polica-jev. Predrzni bandit jim je pa srečno ušel in pri tem še ustrelil policaja Jack Skeelija.

Gerald Chapman je oblasti že večkrat potegnil za nos; pred 3 leti je opoldne na Broadway v New Yorku napadel poštni voz in odnesel za \$1,000,000 gotovi-ne. Ko je bil vsled tega aretir-an, je skočil skozi okno zvez-ne postlopa in ušel, nakar so ga šele čez več mesecev izse-dili. Vsled postnega ropja je bil obsojen na 25 let ječe v Atlan-ta, Ga. Tudi od tukaj je ušel in kasneje enkrat v mestu Athens, Ga.

Mlad morilec.

Middleburg, Pa., 11. oktobra. Tukajšnji sodnik Potter je dan-es obsodil 18 letnega Ralph H. Shadel-a na 20 let ječe, ker je nedavno ustrelil svojega gospo-darja, farmerja H. C. Willow-a. Shadel se izgovarja, da je u-mor izvršil po naročilu mlade farmerjeve žene, ki je bila vanj zaljubljen; Mrs. Ana Willow pride jutri pred poroto.

Brutalen umor.

Columbia, S. C. —Tukaj se je te dni izvršil zelo brutalen u-mor, kojega ima na vesti ko-maj štirinajst let stari farmer-jev sin Asbury Wessinger.

Navedeni dečko se je mudil na obisku pri svoji teti, da bi našel svoj, baže ondi pozabljeni in zgubljeni žepni nožič. Ker mu je teta zatrjevala, da njego-vega nožka ni našla, je postal mladi nečak zelo jezen in vnel se je med obema prepir, nakar se je teta podala v hlev, da pomolze kravo.

Razjarjeni deček je zatem s toporiščem nevarno pretepel dva tetina otroka, dečka 6 in 4 let stara ter komaj leto staro dete (deklco). Nato se je s sekuro napolil v hlev in z njo teto od zadej vsekal po glavi, ko je ravno molzla kravo. Ne-srečnica je danes v tukajšnji bolnišnici umrla; vsled hudih telesnih poškodb mena tudi umrla njena dva starejša otro-ka (sinova).

—Poznana sirota, Mary Peč-jak je odšla 8. t. m. iz Clevel-landa v staro domovino. Dobra arca rojakov so ji pomagala, da je nabrala toliko denarja, di-si je kupila vsni listek in da ima še par dolarjev na razpola-gu. Navedeno se vsem daro-valcem iskreno zahvaljuje.

Vri in agilen Jednotar deluje za Jednoto!

VESTI IZ JUGOSLAVIJE.

OBČINSKE VOLITVE V MARIBORU.

Maribor, 21. septembra. — Današnje občinske volitve so končale s sijajno in veličastno zmago narodnega bloka. Voliv-na vdeležba je bila sorazmerno povoljna, saj je znašala 69,34 odstotkov. Od 6,622 volivnih upravičencev je glasovalo 4,592 volivcev. Za zmago so se bori-le štiri skupine: Narodni blok (SLS, JDS, NSS, NRS), Social-no-demokratska stranka, "Do-mača gospodarska stranka (Nemci), Neodvisna gospodar-ska stranka (vitez Zagorski) in Delavska lista skrajno levičar-skih elementov. Narodni blok je dobil absolutno večino in hkrati 32 mandatov. Od teh 32 občinskih mandatov odpa-de: na Slovensko ljudsko stranko 15, na demokrate 8, na narodne socialiste 6, in na radikale 3 mandati. Socialisti so od zad-njih občinskih volitev (1921) napredovali za 20 glasov, v ce-loti pa jih je ubil občinski vo-livni red. S težavo so izvoje-vali 4 mandate. Isto število sedežev so dobili Nemci, ki so se izza parlamentarnih volitev ojačili za 38 glasov. Pričako-vali so več, a so se temeljito zmotili. Komunisti so vidno nazadovani in je njihov pribor-jeni mandat še sporen. V na-rodnostnem ozirju so pokazale današnje volitve znaten porast slovenskega življa. Pri občin-skih volitvah leta 1921 so bele-žile vse slovenske narodne sku-paj samo 1,671 glasov. Danes šteje Maribor 2,405 zavednih slovenskih volivcev. Število mandatov znaša 41.

Smrtina kosa. — Dne 18. septembra je v Novem mestu umrl 60 letni posestnik in tr-govec Mihael Mramor. — V Zrečah pri Celju je preminul tamkajšnji veleposestnik in tr-govec Martin Kračun. — V Cel-ju je umrl kapucin P. Gabriel Bajec, brat Janko Bajca, nad-učitelja v St. Vidu nad Ljublja-no. — V Trbovljah je umrla posestnica Marija Kmet, rojena Ferle. — V St. Vidu pri Planini je umrl Mihael Jazbinšek. — V Ljubljani je preminul Alojz Merlak, vpokojeni uradnik Kranjske hranilnice. — Dne 17. septembra je umrla v Kamniku gospa Eliza Kette, mati okraj-nega glavarja Otona Kette in inženirjeva vdova. — Dne 21. septembra je v Zelenu Jami pri Ljubljani umrl 55 letni Ivan Gašperlin, kurjač Južne želez-nice v pokojju.

Radgonske žrtve. Maja, 1918 so se pobunili vojaki 97. peš-počka v Radgoni. Bilo je ustrel-jenih osem vojakov za vojaško jahalnico v Radgoni. Te dni so Italijani prepeljali kosti enega ustreljenca, ki se piše Maniacco. "Očividec" popisuje v "Novi-cah" te dogodke. O tem piše tudi profesor Slavič v knjigi "Prekurnurje," kjer pa pravi, da je bil Rudolf Ukovič iz Hrubi-ke ustreljen že 27. maja, ne 29. maja, kakor piše to "očividec," obenem s Antonom Melitznom, sinom učitelja z Primorskega. Žal, da je odbor za judenburške žrtve pozabil na te slovenske žrtve v Radgoni, dočim Italijani svojcev niso pozabili.

POSOJILO NEMCIJ.

NEMCIJA DOBI OGROMNO MEDNARODNO POSOJILO.

London, 11. oktobra. — Med Nemčijo in raznimi drugimi državam je sklenjena pogodba za 800,000,000 zlatih mark (\$200,000,000) mednarodnega posoji-la v svrhu plačevanja povojne reparacije. V to svrhu bodo v podpisovanje izdani bondi po \$92 po 7 odstotkov, izplačljivi v 25 letih.

Kvota tega posojila je po raz-nih državah razdeljena sledeče: Zdruzene države \$110,000,000. Anglija 12,000,000 funtov šterlingov. Belgija 1,500,000 funtov šter-lingov. Francija 3,000,000 funtov šterlingov. Švica 3,000,000 funtov šter-lingov. Holandska 2,500,000 funtov šterlingov. Italija 1,500,000 lir. Švedska 3,250,000 kronorjev.

Izdajo bondov za Zdruzene države bo prevzela znana new-yorka banka J. P. Morgan & Co.

Pred volitvami se ne izdajajo državljanski papirji.

Naturalizacijski zakon določa, da ni dovoljeno podati pred sod-nim pisarjem izjave o nameri na dan volitve ali tekem tri-desetdnevne dobe pred kakršni-mikoli volitvami, ki se vršijo v delokrogu sodišča. Z drugimi besedami, nihče ne more dobiti takozvanega prvega državljan-skega papirja med 4. oktobrom in dnevom po novembrskih vo-litvah.

Naj si vsi interesiranci to do-bro zapomnijo, da si v tej pre-dvolilni dobi privedejo nepotre-bne poti k naturalizacijskemu uradu in na sodnijo.

Ravno tako se v tej predvo-lilni dobi ne vršijo nikaka konč-na zaslišanja na sodiščih v svr-ho podelitve ameriškega držav-ljanstva; ne izdajajo se torej nikali "drugi papirji." Ostali opravki naturalizacijskega po-stopanja, kot vlaganje prošenj za naturalizacijo, pa se vršijo kot po navadi.

Ustanovljajte nova krajevna društva!

Čitajte lepe nagrade jubilej-ne kampanje!

Smrtno se je ponesrečil v sredo 17. septembra na postaji Zi-daninost železničar g. Fran To-mazin. Zlomilo mu je hrbtenico. Teško ranjenega so prepeljali v bolnico v Celje, kjer je še isti dan umrl. Truplo blagega po-kojnika so prepeljali v Ljublja-no, kjer so ga položili k večne-mu počitku.

Umrl je 21. septembra ob 1. uri popoldne splošno znani bivši restavratr na južnem kolodvo-ru, g. Josip Schrey, veletrgo-vec z vinom in hišni posestnik. Bolehal je že dolgo časa na vo-denici in srčni napaki. Pokojni g. Schrey si je z izredno prid-nostjo in vztrajnostjo pridobil lepo premoženje. Prevzel je tudi dobroznano gostilno "Pri tajmostru." Pokojnik je bil splošno priljubljen in spoštovan. Star je bil šele 54 let.

RAZNE VESTI.

Slavni francoski pisatelj Anatole France umrl.

Tours, Francija, 12. oktobra. — Danes je umrl prvak franco-skih pisateljev, Anatole France, v visoki starosti 80 let, ki je pol stoletja plodonosno deloval na literarnem polju; bolehal je vsled oslabelosti že zadnje tri mesece.

Anatole Franca prištevajo med najboljše pisatelje tekočega stoletja; njegova krasna de-la so prestavljena skoro v vse moderne jezike. O pokojniku se je bivši angleški ministrski predsednik MacDonald še letos sledeče izrazil: "Zaman iščete že živčnega pisatelja, katerega tako visoko čislajo v njegov do-movini, ali da bi si pridobil med svojim ljudstvom toliko simpa-tije, kakor ta francoski genij."

Dan pogreba za pokojnim pi-sateljem še ni določen; znano je le to, da se bo vršil na državne stroške.

Berač morilec.

St. Louis, Mo., 10. oktobra. — Policija je aretirala 60 let-nega pohabljenega berača Ed. Boyda, ker je na cesti v prepri-pobil na tla John J. Bligh-a, da je umrl. Boyd ima samo eno roko.

Zaplenjen parnik tihotapec z žganjem.

New York, 12. oktobra. — Carinski stražniki so danes v newyorskem zalivu zaplenili nek 964 tonski tovorni parnik iz Belgije z ogromno množino opojne pijače. Dasiravno so bili tihotapci dobro oboroženi, so jih stražniki brez težave spravili na suho, ker so bili vsi pijani. Na parniku so našli 43,000 zabojev najboljše viske in \$26,000 v gotovini. Aretir-ran kapitan tihotapec zatrjuje, da bi ne bil padel pravici v ro-ke, če bi bilo njegovo moštvo trezno.

Produkcija zlata v Kanadi.

Ottawa, Kanada. — Lansko leto se je v raznih provincah Kanade produciralo 1,243,341 unč zlata v skupni vrednosti \$25,702,139. Največ zlata se je nakopalo v pokrajini Ontario, skoro 90 procentov ali 981,704 unč v vrednosti okrog \$20,000,000.

Lepa nagrada.

Latonia, Ky., 12. oktobra. — Na tu se danes vršeci medna-rodni konjski dirki je zmagal francoski konj Epinard; njegov lastnik bo prejel razpisano na-grado v znesku \$50,000. Dirko je gledalo nad 40,000 oseb.

Oče aretiral sina.

Carlinville, Ill., 9. oktobra. — Tukajšnji pomožni šerif Ed. Kahl je danes aretiral svojega sina Lesterja, katerega so za-sledovale oblasti vsled umora njegove mlade žene.

"Munšajn" povzročil stekline.

Chester, Ill., 10. oktobra. — Zdravniki tukajšnje mestne bol-nišnice imajo v oskrbi tri osebe, na katerih se kažejo znaki hi-drophobie ali stekline. Ne-davno se je nek prav notorični pijanec napil slabega žganja, nakar je začel na cesti besneti in napadati mimoidece. Pri tem je obgrzel James Negri-ja in Walter Harrisa, ki kažeta oba znake stekline.

Društvena naznanila in dopisi

VAŽNO NAZANILLO.

Vsem tistim članom društva sv. Petra in Pavla, št. 38, Kansas City, Kans., ki niso bili navzoči pri zadnji mesečni seji dne 5. oktobra, se naznanja, da je društvo sklenilo kakor sledi:

Ker je otvorjena jubilejna kampanja naše dobre mamic K. S. K. Jednote za dobo šestih mesecev, in ker se nudijo lepe nagrade kakor društvu tako tudi posameznim članom in članicam za pridobivanje novih članov, se je soglasno sklenilo, da naše društvo plača tudi nagrado \$1 tistemu, ki pridobi novega uda za pristop. Torej pozor člani! Tukaj se nam nudi dvojna nagrada za vsakega novega člana ali članico, in še več!

Kdor pa v teku šestih mesecev pridobi deset (10) dobrih članov ali članic, mu še društvo plača za njegov trud in marljivost posebno nagrado v znesku \$5. To je res nekaj izvanrednega! Zatorej vsi, brez izjeme, na delo, ker vsakdo ima gotovo kakega dobrega znanca ali prijatelja, da mogoče še ni pri nobenem podpornem društvu. Veliko jih je pa, ki so že pri enem društvu, pa jim to ne zadostuje v slučaju bolezni in nesreče. In če bomo vsi marljivo delali za pridobitev novega članstva, bo s tem nekoliko nam samim v korist, društvu in Jednoti v napredek. Najbolj bo pa v korist vsakemu novopristopnemu članu, ko bo spadal v vseh oziroma dobremu društvu in najstarejši in najmočnejši katoliški Jednoti:

Torej še enkrat opozarjam vse člane našega društva sv. Petra in Pavla, št. 38, da greste pridno na delo za agitacijo in pridobivanje novega članstva. Tukaj ni sedaj nobenega izgovora; treba je samo dobre volje! Vsakdo naj skuša vsaj nekaj dobrega za društvo storiti, saj časa imamo celih šest mesecev; potem bomo lahko ponosni na krasni napredek. Torej ne pozabite lepih posebnih nagrad!

K sklepu pozdravljam vse članstvo našega društva, tako tudi naše dične Jednote, želeč vsem v tej kampanji obilo božjega blagoslova.

Peter P. Šterk.

Vabilo na igro "KRIVOPRISEŽNIK."

katero priredi društvo sv. Veronike, št. 115, K. S. K. Jednote v Kansas City, Kans., v nedeljo dne 19. oktobra.

Naznanjam vsem članicam tega društva, da smo pri zadnji mesečni seji sklenile, da mora vsaka članica dva tiketa vzeti; tiketi so po 50 centov; čisti dobiček te prireditve je namenjen za društveno blagajno.

Torej članice društva sv. Veronike in tudi druga društva v Kansas City, Kans., so vsi ujudno vabljeni na to igro. Igra bo jako zanimiva, ker v Kansas City imamo izborne igralce. Torej vsi Kansasčani na svidenje dne 19. oktobra.

Tudi vabim vse tiste žene in dekleta, ki niso še v nobenem društvu, naj pristopijo k našemu društvu sv. Veronike in K. S. K. Jednoti, ker ne znate, kdaj vas lahko kaka nesreča zadene.

S sosedrskimi pozdravom, Marie Mičević, preds.

NAZANILLO.

Iz urada društva sv. Jožefa, št. 148, Bridgeport, Conn.

Naznanjam članom imenovane društva in jih opominjam, da se udeležite prihodnje seje, ki se vrši dne 19. oktobra, to bo tretjo nedeljo v tekočem mesecu ob 1:30 popoldne v dvorani pevkega društva. Samo ne pozabite se vdeležiti te seje, ker bo tričetrtletna; na tako sejo

je dolžnost, da pride vsak član. Tudi vas prosim, da pridete na to sejo, ker imamo nekaj važnih stvari za rešiti; na tej seji bo prečitano tudi finančno poročilo za zadnje 3 mesece. K sklepu tudi prosim vse prizadete, da poravnate zaostali dolg na asessmentu, inče boste imeli neprilike.

Upam, da bodo cenjeni člani to moje naznanilo vpoštevali in se po njem ravnali.

S sosedrskimi pozdravom, Anton Kolar, tajnik.

NAZANILLO

društva sv. Marije Magdalene, št. 162, Cleveland, O.

Članicam se naznanja, da je društvo določilo prosto društveno pristopnino, kar pride en dolar manj plačila pri pristupu; in ta prosta pristopnina velja do 1. januarja, 1925.

Kakor ste gotovo že čitale v zadnjih številkah "Glasila," se je pričela s 1. oktobrom velika kampanja, ki traja do 31. marca prihodnjega leta. Ta kampanja ni samo za odrasle, temveč tudi za mladinski oddelk.

Kampanja pomeni agitacijo oziroma klic na delo za pridobivanje novih članov in članic K. S. K. Jednote. Sedaj lahko pridobite vsaka članica najmanj eno novo, ker je prosta društvena pristopnina; poleg tega dobite za vsako novo predlagano članico \$1; torej čim več bo novih članic, tem več bo dolarjev; s tem tudi društvu pripomorete v tekmi do kake nagrade, katerih je več. Kaj, ali ne bi bilo lepo, če bi naše društvo dobilo prvo nagrado?

Morda se ni vsem članicam znano, da sprejemamo tudi otroke (dečke in deklice) od 1. do 16. leta v Mladinski oddelk. Asesment za nje se plačuje samo po 15 (petnajst) centov na mesec, kar je jako malo. Največja posmrtnina za otrokom znaša \$450. Tekom kampanje pa dobite 50 centov za vsakega otroka, ki ga predlagate. Važno! Sprejame se tudi otroke slovenskih starišev, kojih stariši, oče ali mati, niso člani naše Jednote. Glede sprejema takih otrok se zglasite pri meni na domu, da vam dam pojasnila.

Draga mi sestre! Zdej cvete pšenica! Zdej je oni čas, da pridobimo dosti novih članic, da bomo dosegle naš cilj in ta je: Naše društvo mora biti največje pri K. S. K. Jednoti. Delajmo torej za napredek in procvit naše dične Jednote; da bo štela prihodnjo spomlad že 25,000 članstva.

Se enkrat apeliram na vas, da pridobi vsaka članica vsaj eno novo kandidatino. Nikar se ne ustrašite agitacijskega dela, ampak nastopimo vse korajžno, da bomo dosegle zaželjeni uspeh!

S sosedrskimi pozdravom, Josephine Menart, tajnica. 1277 Norwood Rd.

Iz urada društva sv. Mihalja, št. 163, Pittsburgh, Pa.

1. Se naznanja članom in članicam, da se je obdržavala prošla sjeđnica 12. oktobra, i koji njsu uplatili svoga asesmenta da donesu i platiju doma pri meni; ubirati ću uplatu do 20. u mjesecu. Koji se dotlje ne prijavu, z njem se bu postupalo po pravilima K. S. K. Jednote i se ga bu suspendiralo. Braćo i sestre! Već se ne bu nobenemu duglje 2 mjeseca dalo kredita, jer smo se već opekli, da smo pobrali, a društvo ledja okrenuli. Stoga se držite strogo pravila i društvenih sklepov.

2. Opominjam svakega člana i članicu kada se koji preseli (premufo), da mi javi adresu (premufo), da mi znam kam pisati u slučaju za društveno posle i opomene, jer bum

svakoga suspendiral kojega ne bum atrese imal na roka. To neka služi svima na putni listi i u blizini, osobito onim, koji ne polaze sjeđnice.

3. Braćo i sestre! Opominjam vas tudi, da si svaki svoj certifikat pregleda, jeli sv i vam prav dedici v njem naznačeni, lili su nekojim pomrlili; nekoji su se poženili itd. Pak vam je treba predelati certifikat. Na zadnoj uri je prekasno; može nema poleg svijedoka ili tajnika; a naša Jednota ne može platiti drugačije nego što v certifikatu stoji; a posle je s tem neprilika. Nekeji vele, da to Jednota lahko izplati; jest isplati lahko kako se certifikat glasi i postava donša; zato se držite ovega naznanila, da ne bute posle rekli, da vam nije Brozović sve uredil dobro. Zato vas opominjam da svakome kome kaj ni prav, nek mi se prijavi domu; od moje strane sve ispravim kaj se mene tiče, jer se bliža konec leta, da se bu biral novi odbor, da ne bi rekali novi tajnik, da sam mu ja ostavil puno dela. Kaj bi se meen tikalo od moje strane, sve željim izpraviti i čisto drugim predati.

4. Braćo i sestre! Koji imate pri sebi tikete od prošlega "bala," molim, da mi predate nazaj, ako niste prodali, a za prodane mi izročite novce.

5. Opominjam otce i majke, koji nemaju upisano svoje dece pri našem ponosnem društvu i K. S. K. Jednoti, neka se požure dok jim se nudi ovakova lijepa priljika: prosta pristopnina a prvi mesec asesment i knjizica; tega vam ne nudi ni ena organizacija kako vam naša K. S. K. Jednota; a decu bum upisival kada god ju dopeljete k meni svako vrijeme. Primam decu od 1. do 16. leta; o smrti se plaća od \$17 do \$450. Asesment mesečno samo 15 centov. Primam tudi decu, kojim nisu stariši člani Jednote.

Ovaj dopis neka služi svima za dobro koji se želju pri dobroj organizaciji osigurati. Sobratski vam pozdrav, Matt Brozović, tajnik.

Vabilo na vinsko irgatiev.

katero priredi društvo sv. Ane, št. 173 K. S. K. Jednote, Milwaukee, Wis., dne 26. oktobra v Harmonie dvorani. Začetek veselice točno ob 2. uri popoldne; zato prosim vse članice, da bi se vdeležile te prireditve v polnem številu, ker bo ta veselica prirejena v korist društvene blagajne.

Vabim tudi nečlane in nečlanice iz tukajšnjega mesta in okolice, kakor tudi vsa cenjena sosedna društva iz Milwaukee in West Allis, Wis.

Na veselici bo igral slovenski orkester pod vodstvom g. J. Tersinerja. Za žejna grla, srbeče podplate in prazne želodce bo skrbel odbor, da bo vsak zadovoljen. Torej na svidenje dne 26. oktobra t. l. v Harmonie dvorani!

Antonija Koropec, tajnica.

Pozor članice društva Marije Čistega Spočetja, št. 85!

Članice društva št. 85 v Lorain, O., so prošene, da se vdeležijo prihodnjo nedeljo, 19. oktobra blagoslovljena nove hrvaške cerkve. Zbirajo se ob 8:30 zjutraj v Virantovi dvorani. Ne pozabite vzeti regalije s sabo!

Bridgeport, Conn. — Dragi mi sobratje in sestre: Mislim, da mi ne boste zamerili, če prihajam s temi vrsticami iz naše istočne slovenske naselbine, Bridgeport, Conn., ki širaj javnosti menda ni dosti znana po redkih dopisih. Te vrstice veljajo pred vsem članstvu našega društva sv. Jožefa, št. 148, K. S. K. Jednote.

Pomislimo torej naš položaj, ali kako stojimo. Leto se nam bliža h koncu, ko bo treba voliti nove odbornike. Že zdaj vas opominjam, dragi mi sobratje

in sestre, da pazite, komu boste poverili svoje glasove. Odprite na široko svoje oči ter premislite, koga boste volili. Ali je dotičnik dober katoličan in vnet Slovenec? Ali je v resnici vreden iste službe ali ne? Izberite si take, ki so vneti za vero, dom in narod. Ne ozirajte se na take, ki pravijo: "Jaz sem mož za to," potem se pa na sejah izkaže, da je nespособen za urad kakor se je to nedavno zgodilo. Ves mesec se pripravljajo na sejo, potem pa ondi govorijo, kakor bi bilo podporno društvo kak političen klub.

Dalje vas prosim, dragi mi sobratje in sestre, da ne pozabite tudi druge opominjati za pristop v naše društvo. Pojasnite vrednost društva takim neprevidežem, ki se ga ogibajo vsled previsokih asesmentov, ali ker so popolnoma zdravi? Ali imajo pa ti zajamčeno, da ne bodo nikdar bolni in nikdar stari? Lahko jih že danes zažene kaka nesreča ali bolezen, kajti groba vrata so noč in dan odprta. Prigovarjajte jim za pristop osobito sedaj v času jubilejne kampanje. Glejte, da bomo dobili tudi kaj mladine v društvo. Oče in mati, vpišite svoje deco pod zastavo našega društva in K. S. K. Jednote. Privadite otroke, da naj po nikljih hranijo za asesment, ki znaša zanje samo 15 centov na mesec. Odvadite jih, da ne bodo denarja po nepotrebnem pravljali v kino glediščih, kar jim je večkrat v moralno škodo. Privadi mladino štediti, to ji bo za vedno v korist.

Zdej je najlepša prilika za agitacijo, ker se dobi za vsakega novega člana ali članico en dolar nagrade. Zdej stopimo na plan vsi Slovenci v Bridgeportu. Tukaj imamo tri društva, a v našem jih je žal najbolj malo; lahko bi nas bilo nad 300. Razložite vsakemu koristi, katere bo imel od društva. Podpora bo vsakemu dobrodošla, najsibo že poročen ali samic. Katoliški Slovenci pristopajte v katoliško društvo. Svoji k svojim! Katoliško društvo skrbi za telesni in tudi dušni blagor svojih članov, torej v življenju in tudi ob smrti in po smrti.

Te vrstice sem napisal v nadi, da bodo obrodile med našimi rojaki in tukajšnji naselbini obilen sad.

S sosedrskimi pozdravom, Član dr. sv. Jožefa, št. 148.

MIKLOVA ZALA V WAUKEGANU, ILL.

Zopet se bo nudila prilika ljubiteljem lepe dramatike in zabave v naši naselbini dne 26. oktobra, ko bo naš Slovenski Dramatični Klub Zdrženih Društvenih priredil in predstavil krasno ljudsko igro "Miklova Zala." Igra je lepa in zanimiva od prčetka do zadnjega, in je povzeta iz splošno znane povesti "Miklova Zala." Lepi so vsi prizori in ganljivi. Vidi se, kako se je slovenski narod bori proti Turku in kako je Zalika dosegla svoj cilj. V resnici je igra nekaj zanimivega in krasnega. Da so pa igralci na svojem mestu, naj le omenim glavne vloge.

Očeta Serajnika predstavlja naš znani igralec, Alojzij Župpec; njegov sin je Andrej Ogrin. Glavno ulogo, Zalika-Val, umele, Almira Frances Opeka; Iskender, turški poveljnik, John Končan.

Med igro bodo tudi nastopila dekleta s svojimi ukulele in pa kvartet slovenskega dramatičnega kluba.

Na to veselico vabi Slovenski Dramatični Klub vse rojake in rojakinje iz Waukegana in North Chicago in okolice. Igra se prične točno ob 7. uri zvečer. Vstopina za odrasle 50 centov, za otroke 15 centov. Na svidenje!

Odbor.

Kansas City, Kans. — Cenjeni urednik: Prosim, da pridobite ta dopis v predale vašega

lista, da spolnim svojo obljubo, ko sem vam že zadnjič obljubil, da se oglasim, ko bo "čriček prepeval in pojedmo brat." Pa za sedaj to opisovanje opustim za drugič, ker imam vam naznaniti neko žalostno novico.

Tukaj je umrla za vročinsko boleznijo dne 7. septembra rojakinja Antonija Schneller, rojena Križ, soproga našega župljana, Mr. George Schnellerja, v starosti 24 let. Zapuščica tukaj žalujočega soproga in dvoje otrok, deklico, staro nekaj čez dve leti in dečka v starosti štiri mesecev. Tudi zapuščica tukaj tri sestre in več drugih sorodnikov. Pogreb se je vršil dne 10. septembra iz naše farne cerkve sv. Družine v spremstvu društva sv. Veronike, št. 115, K. S. K. Jednote, katerega članica je bila pokojna. Requiem sv. mašo so darovali naš č. g. župnik, Rev. John Perše in zemeljski ostanki so bili pokopani na katoliškem pokopališču Mount Calvary. Pokojna je bila rojena v vasi Draga na Kranjskem. Žalujočemu soprogu in prizadite družini naše sožalje in ranjki naj sveti večna luč!

Nadalje imam za poročati drugo žalostno novico, katero bodo gotovo čitatelji tega dopisa s pozornostjo čitali. Namreč 20. septembra so dobili g. župnik, Rev. John Perše brzojavko iz Olpe, Kans., da je njih bratranec, Mihael Šterbenc umrl. Gospod župnik so povedali o pokojnemu sledeče:

"Pokojni Mihael Šterbenc je umrl v lepi starosti, namreč je bil star preko 85 let. Rojen je bil v Starem trgu pri Poljanah na Dolenjskem. V Ameriko je prišel leta 1881. In se naselil v Olpe, Kans., kjer se je lotil farmerskega dela, tako da je bil nad 43 let v tem mestu. Bil je premožen in zelo spoštovan po celi okolici. Bog je obdaril pokojnega s potomci, tako kakor je pisano v sv. Pismu, da je Bog rekel Abrahamu, da bo pomnožil njegov rod, kakor zvezde na nebu in kakor pesek v morju. Tako je tudi ta naš rojak dočakal, da je videl svoje štiri rodove potomcev. Namreč njega je Bog obdaril s devetimi otroki, od katerih so štiri moški in pet žensk. Otroci se vsi žive, katerih ena je redovnica tega reda v Clevelandu, O., ki so bolniške strežnice. Nadalje prvih vnukov je bilo 39, drugih in tretjih pa skupaj 59, tako da znaša to lepo številno skupno 107 oseb.

"Zanimivo je tudi, da vsi ti govorijo izvrstno slovensko, tako kakor bi bili rojeni v starem kraju. Ponosni moramo biti Slovenci na te naše pionirje, ki so postavili temelj, resničnega in dobrega katoliškega življenja svojim potomcem in jih ni omajal noben še tako hud vihar brezvercev, vzgojili so svoje otroke po katoliško. To je lep vzgled vsakemu, kako velike koristi in dobrobit za vsakega, da se ravna po dobrih nasvetih in po pouku svojih starišev, kateri so vcepili v nežni mladoosti v otroška srca ljubezen do naših dveh svetinj, svete kraljice vere in našega milega slovenskega jezika. Tako je tudi ta naš rojak živel po naukih svojih starišev, katere je ljubil in tako tudi dočakal lepo starost in božji blagoslov je rosil nad njegovo hišo.

"Nadalje, Mihael Šterbenc je bil eden prvih naseljencev v Olpe, Kans., bil je jako spoštovan in posnan po celi okolici farmerjev, kakor tudi meščanstvu. Zapuščica še živo soprogo in 107 potomcev. Pogrebni spreved se je vršil dne 22. septembra v Olpe, Kans., iz katoliške cerkve sv. Jožefa."

Mašo zadušnico jebral č. g. župnik, Rev. Perše, pokojnega bratranec, ob asistenci dveh domaćih častitih gospodov. Pokopani so bili poleg svojih starišev, katere je pred leti k sebi dobil iz starega kraja, na katoliško pokopališče. Spreved je bil jako velik, ker cela okolica

je prišla priljubljenemu možu izkazati zadnjo čast. Tako, dragi nam rojaki snivajo sanje pravičnega naši prvi pionirji, kateri so trdno stali, kakor hrast in skala proti brezverstvu. Spajaj sladko spanje, dragi rojak v zemlji, katero si toliko ljubil, celih 43 let. Pokojni je pokazal, da z lepim vedenjem in s pravimi katoliškimi načeli se pride povsod v vsakem mestu do napredka in vspeha. Naše sožalje vdovi, Mrs. Šterbenc in celi rodbini, tako tudi č. župniku, Rev. Peršetu na izgubi svojega bratranca! Pokojnemu pa B. I. P.!

Na potu s konvencije J. S. K. Jednote je Mr. Anton Koropec iz Leadville, Colo., obiskal č. g. župnika Rev. Peršeta. Mr. Koropec je organist pri slovenski fari sv. Jožefa, pelje pa tudi obrt, gostilno mehkih pižev. Vesel je bil, da je zopet enkrat po dolgem času segel v roko svojemu prijatelju. Želimo Mr. Koropecu, kakor tudi vsem drugim rojakom v Leadville, Colo., mnogo sreče in božjega blagoslova.

V zakonski stan sta stopila 22. septembra Mr. John L. Bukovak, sin našega uglednega farana John Bukovca, ki živi na Ohio, z Miss Frances Derčar, hči vrliga farana Louis Derčarja. Poroka se je vršila v naši farni cerkvi sv. Družine s sv. mašo. Mlademu paru želimo mnogo sreče v zakonskem stanu, posebno pa pevci in pevke cerkve sv. Družine žele mnogo blagoslova božjega. Miss F. Derčar je bila vrla korna pevalka ter tudi izvrstna igralka pri predstavah na odru.

Vila rojenica se je vstavila v naši naselbini pri rojaku Peter Gergichu in soprogi Katarini, rojeni Novak ter jim pustila čvrstega sinčka, kateri je bil krščen dne 7. septembra v naši cerkvi in so mu dali ime Edward John. Cestitamo!

Nadalje se je tudi vstavila gospa Štoklja pri rojaku John Palčarju in soprogi Neži ter jima pustila krepkega fantka, kateri je bil krščen dne 14. septembra na ime Robert James. Cestitamo!

Ker se je pa ravno gospa Štoklja mudila v naši naselbini, je tudi obiskala rojaka Peter Kobeta in soprogo ter tudi njiju obdarila s krepkim sinčkom, ki je bil krščen dne 7. septembra v cerkvi sv. Janeza Krstnika na ime Robert George. Želimo vsem tem našim mladim naseljenikom obilo zdravja, kakor tudi njihovim starišem!

V bolnišnici Providence se nahaja že čez dva tedna hudo bolan rojak Joseph Bajuk. Iz srca mu želimo, da bi se mu zdravje kmalu na bolje obrnilo.

Pri cerkvenem petju zelo pogrešamo našega tenorista Nidolca Guština, ki je izvrstni pevec, zadržuje ga pa prehlad v grlu. Pa saj ni čuda, če se zbolji, ko moramo to ledeno vodo piti.

Našo katoliško šolo obiskuje 195 učencev in učenk. Res, lepo število, katere uče štiri č. sestre učiteljice. Želimo mnogo napredka in obilo dobrih učencev!

Dne 19. oktobra bo pa imelo društvo sv. Veronike, št. 115 K. S. K. Jednote svojo veselico in igro na odru, kar je prav lepo, da bomo zopet enkrat videli naše igralice na odru.

V naše naselbino sta se naselili dve slovenski družini iz Butte, Mont., namreč Mr. Stalcar in soproga in Mr. Math Savorin s soprogo. Želimo jim obilo sreče in blagoslova božjega med nami ter jim kličemo dobro došil!

Za želiti bi bilo, da bi se še več družin naselilo k nam, ker tukaj je bodočnost mesta sigurna, ker se rapidno naprej razširja. Z delom gre še dosti dobro, dasiravno ne najbolj, kajti tudi tukaj ima kriza vmes svoje suhe kremlje. Kar se pa tičem naših rojakov, ne slišim, da bi kateri bil brez dela, kajti oni so večinoma zaposljeni

na tukajšnjih velikih klavninah, nekaj pa tudi pri drugem delu. Mesto je veliko, skupno z Missourijem z okolico meri 100 kvadratnih milj, tako da se moramo večinoma le posluževati polične kare.

V Kansas City sedaj grade velika železniška podjetja, katera bodo, ko bodo gotova, dala zasluzka okoli dva tisočem delavcev. Kakor berem v časopisih, je družba prevzela celi okraj, ležeč ob Missouri River, imenovan Fairfax. Kadar bo začelo obratovati vam je sporočim. Tako, da mesto vedno napreduje, s tem pa tudi mi.

Pozdravljam vse čitatelje, vaš Matthew Papich, poročevalec.

VSE DRAGO TODA—

Najkasnejše uradne številke naznanjajo, da se življenjski stroški v Združenih državah 61.7 odstotkov višji, kot leta 1914 in stanovanja 85 odstotkov dražja, kot so bila tedaj. Toda Trinerjeva grenko vino ni bilo prizadeto od te splošne druginje. Zmerná cena omogočuje vsako družino, da ima to drago-ceno zdravilo v medicinski omari.

Je neprekosljivo za želežne nadloge. Očisti črevesje, poveča tek in uredi ves sistem. Kupite je danes pri vašem lekarnarju ali trgovcu (ako vam ne more postreči, pišite na Joseph Triner Co., Chicago, Ill.), in preskrbite se tudi z Triner's Cough Sedative. Mr. Frank Sims nam je pisal zadnjega marca iz Idaho Falls, Idaho: "Trinerjeva zdravila so najboljša. Pomnite torej!" (Adv.)

Slovenec — najboljši telovadec na svetu pojde na Finsko.

Naš svetovnoznani šampijon v gimnastiki ali telovadbi na olimpijadi v Parizu Leon Stukelj iz Novega mesta, je pozvan od Fincev za učitelja telovadbe. Prednjo je bil namreč na olimpijadi objavljen rezultat, s katerim je bil Stukelj proglašen za svetovnega telovadnega prvaka, so ga zastopniki sporta in gimnastike na Finskem pozvali, da jih poseti in prevzame učiteljsko mesto v gimnastiki.

Vsemu svetu je danes znano, da so Finci sportni prvaki sveta, kar so posebno pokazali na vseh velikih mednarodnih tekmah in olimpijadah. Tem bolj ponosni smo lahko zato Slovenci, da je doletelo brata Stuklja tako visoko odlikovanje.

Kakor poroča beograjski "Sport" z dne 24. avgusta, se je Stukelj odzval pozivu Fincev in odpotuje meseca novembra na Finsko. Pri tej priliki bo imel Stukelj priliko, interesirati se za lahko atletiko, ki jo goje Finci in nas bo lahko po svojem povratku poučil, da bomo mogli tudi mi uspešno nastopovati v teh lepih in koristnih sportih, ki jih močno goji tudi že češkoslovaško Sokolstvo v prepričanju, da so za telovadbo neobhodno potrebni.

Cigan in predsednik Masaryk.

Ko je prišel predsednik Masaryk v Luhačovice, kjer živi mnogo ciganov, so tudi ti njemu priredili sijajen sprejem. Vse svoje otroke so nage ali vsaj napol nage postavili ob cesti. Ko se je pripeljal avtomobil predsednika, je stopil pred cigane najstarejši cigan in v dolgem govoru želel predsedniku Masaryku dolgo življenje in da bi mu bilo dano, da bi še dolgo vodil republiko. Masaryk je cigane baje v šali vprašal, če bodo v bodoče pustili kokaš kmetov v miru, toda cigani so slovesno zatrjevali, da še nikdar niso kaj ukrali. Ko se je predsednik Masaryk vračal, so že cigani zgradili slavolok. Za to potreben material pa so ukrali.

Ko ta list prečitata, dajte ga svojemu sosedu ali prijatelju na ogled.

PREKMURJE.

Spisal dr. M. Slavž

(Nadaljevanje.)

7. Prekmurski jezik.

Božidar Raič, ki je hodil po vsem Prekmurju, govori z velikim navdušenjem o "vilinskem leposlovju" prekmurskega jezika ter imenuje Prekmurje "najklasičnejšo slovensko zemljo" v svojih "Črticah o Prekmurcih in o njihovem govoru" (C. d. str. 54); v katerih pravi uvodoma:

"Od Ragone, tri četrte ure hoda proti vzhodu stopi na zemljo, ki je našemu jeziku zares klasična. Neke sveta groza obide človeka, ki je Prekmurce in njihov krasni jezik že po prejšnjem, kadar se njegova noga prvič dotakne tal, koder so že od nekdanj naših slovenskih dedje in pradedje orali mastno zemljo, kopali gorice, prepevali starinske pesmi, mirno pripovedovali okoli ognjišča povesti svojih blagih prednikov. Njihova domovina nikakor ni odlučena od našega Slovenskega; ne loči nas Murā, nego veže nas. Hrupne Mure sopot, ki veže Prekmurce z nami; (Naj bi skoro bili pastirja našega ovce,

Naj jih ne bi strasno več žulili jarem madjarski.

Pustil dušno blago v korist razcvetati pravo).

Slava A. M. 17. prosinca, 1862."

Prekmurci so se nazivali Slovenci in svoj jezik so imenovali stari-slovenski ali slovenski jezik. V resnici je to narečje panonskoslovenskega jezika, sorodno, skoro enako "priškemu" narečju na Štajerskem, ki je istotako narečje panonske slovensčine. V obojem narečju se rabi izraz prle ali prve za pamenoslovenski prej, ka za da, ue za u itd. N. pr. Stef. Kuzmič pri Mat. 26, 34: "Erče nyemi Jezus; zaistino velim tebi, ka me vu etoj noči, prve, liki bode kokot popevo, trikrat zatajiti." Seveda so razlike med priškim in prekmurskim narečjem, kakor so tudi v prekmurščini sami tri do štiri narečja. Oba kuzmiča sta vplivala na jezik prekmurskih pisateljev. Vendar je vsak pisatelj pisal več ali manj svoje krajevno narečje. Pozna pa se, kako se je pisala prekmurščina različno v raznih dobah.

Njene posebnosti so n. pr. te-le: Soglasnik h se včasih spreminja v j, grah — graj, po dolinah in planinah — po dolinaj in planinaj; včasih pa se izpušča n. pr. "z delom rok tvoji" namesto tvojih. V orodniku imamo tudi končnico ov, n. pr. med Rabov i Muerov, z menov. Tujec — tuehenec tli tuhinec ali tihinec. Še — ešče. Nič — nīkaj. Ta, ta, to — eti, eta, eto. Kteri, ktera, ktero — šteri, štera, štero. Govoriti — gučati. Množinski imenovalnik pri samostalnikih na k ima eke, n. pr. vuk ima vucke, vučenik ima vučenice, prorok prorocke, ribič ima ribičke (St. Kuzmič), ribičje (Mikloš Kuzmič). V dvojnini se nahajajo dlajše oblike kakor svojiva brata, dve ladji stoječivi. Zanimiva je oblika "bi" za pretekli čas. Rabi se tuintam tudi spolnik v najstarejših spisih.

Za zgled naj služi isti odlomek iz sv. pisma, Luka 5, 1-11, po Štefanu in Miklošu Kuzmiču (Nedela po risalaj štrta — 4. ned. po binkoštih) v omenjenih najnovejših izdajah; oba imata seve ogrski pravopis, ki ga tu prestavimo v našega.

Štefan Kuzmič: Prigodilo se je pa, gda bi se ljudstvo tiskalo k njeni za volo poslušanja reči Bože, i on je stao poleg jezere Genezareth. I vido je dve ladji stoječivi kre jezere, ribičke so pa vo odišli z njih viake prat. Stopivši pa vu edno ti ladž, štera je bila Simonova, proso ga je, ka bi jo od zemlje odpelao edno malo; i sedeči včio je z te ladje to ludstvo. Gda bi pa henjao gučati; erkao je Simoni: pelaj na globočino, i pustite vlake vaše na lovljenje. I odgovoreči Šumon erče njemi: Me-

ster, celo noč smo delali, i nikaj smo nej zgrabili; ali na reč tvojo razprestrem te vlak. I to žičneč, veliko vnožino rib se je v njega zaprilo; trgao se je pa vlak njihov. I kivali so tivaršom, vu drugom ladji bodočim, da bi prišli, i pomagali bi njim; i prišli so, i napunili so obe ladji tak, da bi se pogražale. Vi doči pa Šimon Peter, spadno je k kolenam Jezušovim, govoreči: odidi od mene, Gospodne, ar sem jas grešni človek. Ar ga je groza obvzela, i vse, ki so z njim bili, nad lovljenom rib, štere so zgrabili. Prispodobno pa i Jakuba i Janoša sini Zebedeušove, ki so bili tivarške Simonomovi. I erkao je Simoni Jezuš: ne boj se, od eti mao bo deš ljudi lovio. I pelavši te ladje k zemlji, nihavši vsa, nasledovali so njega.

Mikloš Kuzmič: Vu onom vremenu: Gdo bi se vnožina sunola na Jezušā, ka bi poslušala reč Božo; i on je stao poleg ribnjega Genezareth. I vido je dve ladji stoječivi kre ribnjeka; ribičje so pa vo stopili, ino so prali mreže. Stopivši pa vu edno ladjo, štera je bila Simonova: proso ga je, ka bi jo od zemle odrino edno malo. I sedeči, včio je zladjice vnožino. Gda bi pa henjao gučati, pravo je Simoni: pelaj na globočino, i prestrite mreže vaše na lovljenje. I odgovoreči Šimon pravo je njemi: Mešter, celo noč delajoči nikaj smo ne vlovili; ali na reč tvojo razprestrem mrežo. I gda bi to včiniili, zaprili so rib vnožino veliko, trgala se je pa mreža njihova. I kivali so tivaršom ki so bili vu drugoj ladji; ka bi prišli, i pomagali bi njim. I prišli so, i napunili so obej ladjici, tak, ka so se malo ne pogražale. Štero gda bi vido Šimon Peter, doli je spadno pred kolina Jezušova govoreči: Odidi od mene, Gospodne; ar sam jas grešni človek. Ar je groza obišla njega, i vse, ki so z njim bili, nad ribami, štere so vlovili; prispodobnim talom i Jakoba, i Janoša, sini Zebedeušove, ki so bili tivarške Simonomovi. I veli Šimoni Jezuš: Ne boj se, od eti mao boš že ljudi lovio. I vo potegnovači k zemlji ladjo, vsa ostavivši, nasledovali so njega.

V Terplanovih "žoltarskih (psalterskih) knjigah" se glasi prvih 6 verzov 137. psalma v dveh kiticah takole:

Plačana pesem židovov vu vozi. Pri vodaj Babela, tam smo sedeli, ino se plakali spomenoči se z Siona.

Na vrbe, tam nasredi — smo povsili harfe naše.

Ar so nas tam prosili, ki so nas vozivali, pevati,

i med plakanjem veselim biditi, govoreči: Spevajte nam pesem Siona.

Kak bi mogli pevati pesem Gospodna, vu tuhensoj zemli?

Či se spozabim z tebe o Jerušalem! bojd' pozabljena deana moja.

Naj se zgrabi jezik moj k nebi mojoj, či te ne bom spominao,

či nede nad Jerušalemom naj vekša radost moja.

Enako lepo je prestavljen 114. psalm z 8 verz, ki mu je "Šandor Terplan" dal napis:

Od vospelanjā sinov izraelski.

1. Gda bi Izrael vošao z Egiptoma,

hiža Jakoba od tuhoga naroda.

2. Bio je Juda posvečeni njegov, i Izrael gospodstvo njegovo.

3. Vidilo je morje, i v beg je vdarilo,

Jordan se je nazdrť vrno.

4. Gore so skakale, kak agneči, bregovje, kak mlade ovce.

5. Ka ti je bilo morje, ka si pobegnolo?

Jordan, ka si se nazdrť vrno?

6. Gore, ka ste skakale, liki agneči?

bregovje, liki mlade ovce?

7. Pred licom Gospodna se je trosila zemlja,

pred licom Boga Jakoba.

8. Ki obrača pežino na jezere vod,

i kamenje na vode studenčne

Začetek 123. psalma pa je prestavljen takole:

Pesem v vlišem Koruš. K tebi pozdigavam oči moje, ki vu nebesaj prebivaš.

Ovo, (Ecce, glej) kak oči slugov na roko gospodara svojega,

i liki oči službenice na roko gospodarice svoje;

tak oči naše gledajo na Gospodna, Boga našega, dokač se smiluje nad nami.

Za zgled, kako se piše prekmurščino v novejšem času, in kako se govorijo in pišejo tisti Prekmurci, ki še niso imeli v rokah knjig v književni slovenščini, naj služijo odlomki iz predgovora k pesmarici, ki jo je izdal leta 1893. učitelj (školnik) Jožef Pustaj z naslovom: "Krcsanczsko katholiczanzske Cerkvene peszmi sz potrebnimi molitvami i vngnimi vogrskimi peszmami. Za školnike, katholiczanzsko mladezen, ino za vszakoga pobožnoga krcsencika. Vo dane od drustva szvetoga Stevana. Prvi natis. Budapest, 1893."

(Dalje prihodnjic)

Ljenin o katoliški cerkvi.

"Osservatore Romano," glasilov Vatikana, objavlja dne 23. avgusta t. l. osebne spomine nekega katoliškega duhovnika, sotrudnika in ustanovitelja ruskega komunizma Ljenina. Spomini slikajo Ljenina kot človeka, misleca, nositelja in izvrševalca nove velike ideje po opazovanju iz neposredne bližine. Ker je opazovalec katoliški duhovnik, je njegov opis Ljeninove osebnosti tembolj zanimiv. Sestavek slove:

"Nedavna objava Ljeninove oporoke je znova obrnila pozornost celega sveta na to čisto posebnost, ki z masivnega in resnega mavzoleja v Moskvi še vedno gospoduje strahotnim dogodkom v tej nesrečni deželi. Komentarji, ki so sledili tej objavi, so me naglali, da podam vašim bravcem nekaj strani mojega skromnega dnevnika, ki morejo služiti v boljše poznavanje misli znamenitega ustanovitelja ruskega komunizma.

"Spoznal sem bil Ljenina pred mnogimi leti v Parizu in najini osebni odnošaji, izvirajoči iz skupnega časnikarskega poklica, so bili zelo pogosti in pristrčni. Malo mesecev pred njegovo smrtjo sem hotel še enkrat obiskati starega tovariša ter sem odpotoval v Moskvo. Ljenin me je sprejel v svojih zasebnih prostorih v Kremlu z vso ljubeznivostjo ter me nujno povabil, naj ga čim večkrat obiščem. To sem mogel storiti brez posebnih težav, ker razen Ljenina, nihče ni vedel, da sem duhovnik; vrhu tega mu je Ljenin priskrbel izvrstne listine.

"Po stari navadi najini pogovori niso bili toliko konverzacija kakor razprava, v katero sem se spuščal tem raje, ker je Ljenin ohranil vso svojo nekdanjo priprostost in odkritosrčnost, tako da me je spominjal bolj na prijatelja in časnikarja nego na avtorja ene neustrašnejših revolucij v zgodovini. Na teh intimnih sestankih, ko sva bila čisto sama med seboj, sem imel vtis, da je bil mož, ki so ga slikali kot krutega tirana, sam žrtev svoje socialne koncepcije; da so v klanje gnali le državni razlogi.

"Dejansko se mi je njegov značaj kljub vsemu in vsem razodeval še vedno kot blag, kakor sem ga bil poznal v Parizu: ista blagost, ki je lastna ljudem, ki so veliko trpeli. Tudi on je poznal grenkosti dolgega pregnanjanja, deset let izgnanstva v Sibiriji, prognanstva v inozemstvu, bedo; zato mu ni bilo težko razumeti in sočustvovati z nesrečo drugih; toda na drugi strani je ideja, ki je postala njegovo poslanstvo in se razvila v tisti posebni politični misticizem, ki je lasten njegovemu plemenu, dušila v njem čustva zasebnega človeka in dajala prosto roko dikta-

torju, določeniemu, po njegovem mnenju, da odreši človeštvo na ta način, da na ves svet razširi sovjetski sistem, o katerega dobroti je bil najiskrenejšje prepričan.

"Kaj hočeš?" mi je rekel nekega dne, kakor mi je samemu zoprno, moramo sovjetisti posili uporabljati najradikalnejša in direktna sredstva, da iztrebimo iz našega naroda vse elemente, ki so nasprotni našemu programu. Z njimi ne moreš umovati kakor ne z gadom, ki te pldi: ubijesh ga. Je pač le preveč takih, ki iz nevednosti ali izprijetosti ne morejo pojmiti nujnosti, da žrtvujejo svoje preobilje na korist veliki množici, ki ničesar nima; zato je treba neizprosno razlastiti in iztrebiti vse, ki se upirajo.

"Glej," mi je rekel drugičkrat, človeštvo neizbežno koraka nasproti sovjetizmu... To je samo vprašanje časa. V sto letih ne bo druge vladne oblike med civilnimi narodi. Kljub temu mislim, da bo med razvalinami sedanjih ustanov še živel katoliška hierarhija, ker si sistematično vzgaja tiste, ki so določeni, da vodijo druge. Škof ali papež se ne rodi, kakor se je doslej rodil knez, kralj ali car; kdor hoče postati voditelj ali vladavec v katoliški cerkvi, mora preje dokazati svojo sposobnost. V tej modri ustavi je moralna moč katolicizma, ki zato že dvatisoč let odoleva vsam viharjem in ostane nepremagljiv tudi v bodoče. Moč tvoje cerkve je vseskozi moralna in ne nasilna. Človeštvo potrebuje prvo kakor drugo moč. Zato vidim, je zaključil Ljenin z odločnim glasom, "v sto letih samo eno vladno obliko — sovjetizem — in samo eno vero — katoliško. Tvoj ideal se bo uresničil pravtako kakor moj... škoda, da naju ne bo več..."

"Ljenin, sem mu odgovoril ganjen, nimaš prav: tudi midva bova. In mnogo prej nego v sto letih bova v drugem življenju videla uresničeno pravo enakost v zmagi katoliške resnice.

Zamišljen je molčal. Od popolnega racionalista nisem mogel pričakovati pritrditve, a od uljudnega človeka, kakor je bil tudi oporekanja ne."

LENIN V GROBNICI.

Začetkom meseca avgusta tekočega leta se je v Moskvi mudilo več časnikarjev iz raznih svetovnih delov; med temi je bilo tudi nekaj Amerikancev.

Ko so si ogledali vse znamenitosti starodavne Moskve, so naprosili sovjetsko vlado, da bi jim bil dovoljen vstop v Leninovo grobnico. Vlada je tujcem to željo ustregla.

Nikolaj Lenin, prvi sovjetski ministrski predsednik počiva na krasnem rdečem mrtvačkem odru v hermetikalčno zaprti dragoceni krati s steklenim pokrovom, da je mogoče mrtveca videti. Ruski balzamisti so pri tem dosegli višek znanstva, da so Leninov obraz za umeten način ohranili še neizpremenjen ali kaj prizadet vsled smrti. Vsakdo, kdor je poznal živega Lenina trdi, da je njegov obraz še ravno tak, kot je bil na dan Leninove smrti.

Pri tem so bili naravno zaposleni najboljši zdravniški izvedenci cele Rusije, da niso rābili nikakega voska ali umetnega baryla, da bi Leninov obraz z njim namazali. Poteze na njegovih licih so navzlic vsemu temu še povsem naravne kot v življenju, da ni najti niti najmanjše gube tudi na celem telesu; balzamisti so celo pretvorili Leninov obraz k smehljaju.

Leninovo telo je oblečeno v vojaški "haki" uniformi, kakoršno nosijo navadni ruski vojaki; roke ima sklenjene na prsih, le prsti desnice so nalašč nekaj zviti kot bi kazale pest in znamenje k revoluciji, katero je pokojnik vodil.

Nad črno in rdečo krsto se dviga rdeč baldahin z vdelanimi sovjetskimi grbom in orožjem. Pri glavi pokojnika stoji en vojak rdeče armade, istotako pri vnožju.

Da je Leninovo truplo še tako dobro ohranjeno, gre največ zaslug profesorju kemije, Šarskemu in Vorobevu iz Moskve, ki sta delala pri balzimiranju cele štiri mesece. Pri tem nista rabila nobenega starega egiptčanskega ali kakerega drugega načina, temveč sta telo balzamirala na povsem novodobni znanstveni način opirajoč se na zdravniško patološko vedo. Pred vsem sta spravila na umeten način vse vodene snovi iz Leninovega telesa, ki povzročajo premembo; rabila sta glicerin in druge kemične snovi. Še predno je bil Lenin balzamiran, so delali silne poskuse na številnih drugih mrtličih; najboljši način so potem vporabili. Profesor Šarski zatrjuje, da bo Leninovo telo ostalo v takem stanju še stoletja, ako se bo vedno držalo pravilno temperatura v Leninovi grobnici.

== VABILO ==

Društvo "Orel" prav uljudno vabi cenjeno občinstvo Clevelanda in okolice na

veliko predstavo

ki se vrši

v nedeljo, 19. okt. 1924 v Knausovi dvorani.

Na programu je jako lepa in zanimiva igra

"Dom"

Med igro in po igri svira godba Mr. Ivanuša in pa tamburaški zbor "Orla". Po igri prosta zabava. Začetek ob osmih zvečer.

Vstopnina 75c, 50c, za otroke 10c.

Prav prijazno vabi k udeležbi

DRUŠTVO "OREL",

ODBOR.

Repar, bogat kmet ..... Mr. John Lunder ml.

Meška, njegova hči ..... Mrs. Ana Lunder

Ivan, kmečki sin ..... Mr. Joseph Lunder

Lira, njegova mati ..... Mrs. Josephine Grdina

Lipo, štuncar na vasi ..... Mr. Joseph Grdina

Jurček, vaški črednik ..... Mr. Frank Lunder

Postar ..... Mr. Anton Hosta, ml.

I. orožnik ..... Mr. Mihael Weiss

II. orožnik ..... Mr. John Mlakar

Jera, klepčulja ..... Mrs. Mary Hosta

Agata, dekla pri Reparju ..... Miss Mary Golič

Zanjice ..... Mrs. Helena Less

in ..... Miss Mary Tomazič

perice ..... Mrs. Jennie Pozelnik

Kosec ..... Miss Mary Golič

Kosec ..... Mr. John Pozelnik

Kosec ..... Mr. Frank Jesen

Igra "Pri Kapelici" je vseskozi zanimiva, radi tega uljudno vabimo k obilni udeležbi cenj. občinstvo, zlasti pa naše ceni. sobrate in sosesro K. S. K. J. iz Clevelanda. Pričetek igre bo točno ob 2. uri popoldne; po igri sledi prosta zabava in ples. Za lačne in žejne bo najboljšje preskrbljeno; svirala bo izborna orkester godba.

K obilni udeležbi vabi uljudno

== VABILO ==

Društvo "Orel" prav uljudno vabi cenjeno občinstvo Clevelanda in okolice na

veliko predstavo

ki se vrši

v nedeljo, 19. okt. 1924 v Knausovi dvorani.

Na programu je jako lepa in zanimiva igra

"Dom"

Med igro in po igri svira godba Mr. Ivanuša in pa tamburaški zbor "Orla". Po igri prosta zabava. Začetek ob osmih zvečer.

Vstopnina 75c, 50c, za otroke 10c.

Prav prijazno vabi k udeležbi

DRUŠTVO "OREL",

ODBOR.

Repar, bogat kmet ..... Mr. John Lunder ml.

Meška, njegova hči ..... Mrs. Ana Lunder

Ivan, kmečki sin ..... Mr. Joseph Lunder

Lira, njegova mati ..... Mrs. Josephine Grdina

Lipo, štuncar na vasi ..... Mr. Joseph Grdina

Jurček, vaški črednik ..... Mr. Frank Lunder

Postar ..... Mr. Anton Hosta, ml.

I. orožnik ..... Mr. Mihael Weiss

II. orožnik ..... Mr. John Mlakar

Jera, klepčulja ..... Mrs. Mary Hosta

Agata, dekla pri Reparju ..... Miss Mary Golič

Zanjice ..... Mrs. Helena Less

in ..... Miss Mary Tomazič

perice ..... Mrs. Jennie Pozelnik

Kosec ..... Miss Mary Golič

Kosec ..... Mr. John Pozelnik

Kosec ..... Mr. Frank Jesen

Igra "Pri Kapelici" je vseskozi zanimiva, radi tega uljudno vabimo k obilni udeležbi cenj. občinstvo, zlasti pa naše ceni. sobrate in sosesro K. S. K. J. iz Clevelanda. Pričetek igre bo točno ob 2. uri popoldne; po igri sledi prosta zabava in ples. Za lačne in žejne bo najboljšje preskrbljeno; svirala bo izborna orkester godba.

K obilni udeležbi vabi uljudno

== VABILO ==

Društvo "Orel" prav uljudno vabi cenjeno občinstvo Clevelanda in okolice na

veliko predstavo

ki se vrši

v nedeljo, 19. okt. 1924 v Knausovi dvorani.

Na programu je jako lepa in zanimiva igra

"Dom"

Med igro in po igri svira godba Mr. Ivanuša in pa tamburaški zbor "Orla". Po igri prosta zabava. Začetek ob osmih zvečer.

Vstopnina 75c, 50c, za otroke 10c.

Prav prijazno vabi k udeležbi

DRUŠTVO "OREL",

ODBOR.

Repar, bogat kmet ..... Mr. John Lunder ml.

Meška, njegova hči ..... Mrs. Ana Lunder

Ivan, kmečki sin ..... Mr. Joseph Lunder

Lira, njegova mati ..... Mrs. Josephine Grdina

Lipo, štuncar na vasi ..... Mr. Joseph Grdina

Jurček, vaški črednik ..... Mr. Frank Lunder

Postar ..... Mr. Anton Hosta, ml.

I. orožnik ..... Mr. Mihael Weiss

II. orožnik ..... Mr. John Mlakar

Jera, klepčulja ..... Mrs. Mary Hosta

Agata, dekla pri Reparju ..... Miss Mary Golič

Zanjice ..... Mrs. Helena Less

in ..... Miss Mary Tomazič

perice ..... Mrs. Jennie Pozelnik

Kosec ..... Miss Mary Golič

Kosec ..... Mr. John Pozelnik

Kosec ..... Mr. Frank Jesen

Igra "Pri Kapelici" je vseskozi zanimiva, radi tega uljudno vabimo k obilni udeležbi cenj. občinstvo, zlasti pa naše ceni. sobrate in sosesro K. S. K. J. iz Clevelanda. Pričetek igre bo točno ob 2. uri popoldne; po igri sledi prosta zabava in ples. Za lačne in žejne bo najboljšje preskrbljeno; svirala bo izborna orkester godba.

K obilni udeležbi vabi uljudno

== VABILO ==

Društvo "Orel" prav uljudno vabi cenjeno občinstvo Clevelanda in okolice na

veliko predstavo

ki se vrši

v nedeljo, 19. okt. 1924 v Knausovi dvorani.

Na programu je jako lepa in zanimiva igra

"Dom"

Med igro in po igri svira godba Mr. Ivanuša in pa tamburaški zbor "Orla". Po igri prosta zabava. Začetek ob osmih zvečer.

Vstopnina 75c, 50c, za otroke 10c.

Prav prijazno vabi k udeležbi

DRUŠTVO "OREL",

ODBOR.

Repar, bogat kmet ..... Mr. John Lunder ml.

Meška, njegova hči ..... Mrs. Ana Lunder

Ivan, kmečki sin ..... Mr. Joseph Lunder

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898. GLAVNI URAD: 1904 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL. Solventnost aktivnega oddelka znaša 100.15%; solventnost mladinskega oddelka znaša 121.43%. Od ustanovitve do 1. oktobra, 1924 znaša skupna izplačana podpora \$2,482,512.00.

GLAVNI URADNIKI: Glavni predsednik: Anton Grdina, 1053 East 62nd St., Cleveland, Ohio. I. podpredsednik: Matt Jerman, 332 Michigan Ave., Pueblo, Colo. II. podpredsednik: Anton Skubia, P. O. Aurora, Minn. III. podpredsednik: Mrs. Mary Prislard, 1034 Dillingham Ave., Sheboygan, Wis.

FOMELNI TAJNIK: Steve G. Verina, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. Blagajnik: John Grabek, 1012 N. Broadway, Joliet, Ill. Duhovni vodja: Rev. Luka Gladek, 395 So. Second St., Steelton, Pa. Vrhovni zdravnik: Dr. J. V. Grabek, R. 303 Amer. State Bank Bldg, 600 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

FRANK OPEKA, 26-10th St., North Chicago, Ill. JOHN JERICH, 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. JOHN GERM, 817 East "C" St., Pueblo, Colo. JOHN ZULICH, 15301 Waterloo Rd., Cleveland, Ohio. MARTIN SHUKLE, 811 Ave. "A", Eveleth, Minn.

IVAN ZUPAN, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Telefon: Randolph 628. Vsa pisma in denarne zadeve, tiskajoče se Jednoto naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročilne pa na "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA K. S. K. JEDNOTE.

PROŠNJA NOVIH DRUŠTEV ZA SPREJEM V JEDNOTO.

I. Novo društvo v Springfield, Ill., prosi za sprejem v K. S. K. Jednoto. Imena prosilcev in prosilk so:

Rev. Frank S. Mažir, Frank Zupanc, George Dolak, Ana Dolak, Mike Laskodi, Emma Laskodi, Arthur Hershey, Mary Hershey, Charles Cornwell, Elizabeth Cornwell, Simon Hrehoryšak, Frank Hrehoryšak.

II. Novoustanovljeno žensko društvo v Denver, Colo., želi pristopiti v K. S. K. Jednoto. Imena prosilk so:

Rose Mežnar, Mary Mežnar, Agnes Tanko, Mary Champa, Amalija Zalar, Mary Pužel, Mary Perme, Angelina Andolšek, Agnes Krašovic, Louise Berlin, Frances Miklich, Mary Chames. Joliet, Ill., 13. oktobra, 1924.

JOSIP ZALAR, glavni tajnik.

NOVI ZVON.

Prve dni sedanjega stoletja se je v fari sv. Martina, v katero spada tudi občina Trioglova, zgodilo nekaj posebnega.

Pripeljal se je namreč peti zvon. Stirje so že bili v zvoniku, a peti se je pripeljal nepričakovano. Samozavestno je sedel na vozu, s smrčestvom in bršljanom ozaljšan in ves v papirnatih zastavicah. Okrog njega pa so stave svatevce (Belo oblečena dekleta z vencem v lasih se v Prlekiji imenujejo svatevce.) in farani.

Pripeljavši se zvon je pogledal v line in rekel brez pozdrava:

"Hej, tisti, ki si za velikega, umakni se ali zlezi dol. Zakaj odsihmal bom jaz za velikega in potrebujem prostora."

Zvonovi v zvoniku so se spogledali.

"Kaj pravi?" je vprašal Mali in se trudil, da bi iz svojega kota videl skozi lino.

"Umaknem naj se," je pojasnil Veliki in pogledal skozi lino na zvon, ki je sedel tam dol ovenčan na ovenčanem vozu.

"Kdo pa si?" je vzkliknil Mali z ženskim glasom, "da govoriš tako, kot da si bog ve kaj?"

"Babam ne odgovarjam," je odgovoril možko tisti na vozu. Nato pa je hudomušno pristavil: "Kaj si ti morda za Velikega?"

"Jezikav je," je rekel Mali užaljeno. "Komaj se je pritepel, pa že misli, da je domač."

Stari zvon je pomirjeval.

"Nikar, nikar... Videli bomo, kaj in kako. Samo ne sovraživa! Ne spodobi se!"

Veliki zvon pa, ko si je ogledal novodošleca, je vprašal:

"Na moje mesto hočeš?"

"Seveda," se je odzval novodošlec. "Zato sem se pripeljal."

"Prevelik si," mu je odvrnil Veliki. "Prevelik in pretežak. Pogledaj, zvonik je starinski in okoren. Še jaz se s trudom zibljem v tesnem prostoru in ko se zganem, se trese zvonik. Nas in sede spraviš v nesrečo. Če priležeš sem."

"Dobro je pogojena," je omenil nekdo in vsi so pritrjevali.

"Glasen spomenik si je preakrbel," je pripomnil drugi in potrkal s prstom po bronu.

"Tak, ki bo vedno zvonil njegovemu imenu."

"Oženjen ni — kam bi z denarjem," je rekel tretji. "Cerkev pa je naredil dobro delo."

"Ko bi že imeli novo," se je oglašala ženska. "V stari stolp pa ga ne moremo obesiti."

In vsi so pritrjevali in ugibali, kam z zvonom, dokler ne sezidajo nove cerkve, za katero denar že nabirajo.

Gospod župnik se je zahvalil za bogat dar kmetu Cemerjaku in ga postavil za zgod ostalim, govorec:

"Kdor ima veliko, naj da veliko, kdo ima malo, naj da od tega, kar ima; tako je pisano. Ker

pa je zvon prevelik in pretežak, skrbimo, da bo stal kmalu nov zvonik in nov hram božji."

S tam govorom pa vprašanje, kam z zvonom sedaj, ni bilo rešeno. Ono se je pojavljalo pred vsakim: in mu gledalo v oči. Kmet Slančič pa, ko se ga ni mogel otresti, je rekel naposled:

"Začasno streho mu postavimo v mojem sadovnjaku, ki sega prav do cerkve, kakor veste. Tam ga obesimo, da bo zvonil."

Vsi so pohvalili kmeta Slančiča, samo darovatelj, kmet Cemerjak, je bil mrk. Ponosa in radosti mu je poskakovalo srce, ko se je peljal zvon in so leteli farani skupaj. Sedaj pa sprejemajo njegov dar, kot da je na njem težka skrb.

In je rekel hladno: "Nisem mislil, da vam bo delal moj dar, podarjen v božjo slavo in v slavo fare, neprilike."

Mačkovec Branovlek, ki ni mogel kmeta Cemerjaka radi viničarije, iz katere ga je spodil, in ki ni imel privezanega jezika, se je obregnil:

"Hotel si se pobahati v božjo slavo, pa glej, tista tvoja baharija je tolika, da vsa fara šentmartinska ne ve kam z njo."

Zasmejali so se farani, bolj škodoželjno nego veselo, zakaj takšna je grešna nprav ljudska. Gospod župnik pa je dejal: "Nikar, farani šentmartinski. Vsa čast in hvala faranu Galu Cemerjaku. Bog je vesel njegovega daru in blagega namena. Mi pa dokažimo svoje veselje in zahvalo s tem, da bo zvon kmalu visel v novem zvoniku nove cerkve. Do tedaj pa nam bo oznanjal božjo slavo v zato pripravljenem prostoru na vrtu kmeta Slančiča... Mir z vami, farani šentmartinski."

Gospod župnik je odšel, farani so se jeli razhajati.

Ko so prižgale zvezde svoje svetilke, se je zganilo kolesje ure v zvoniku. Kladivo se je povzpelo, kakor da hoče pogledati skozi lino, in padlo na zvon. Glas je planil po vasi in klical nočno uro.

Tedaj se je zdrnil novodošlec na vozu iz globokih premišljevanj in se ozrl v lino.

"Tovariši," je dejal. "Ne zamerite! Drugače je na svetu, nego so mi pripovedovali."

Stari zvon se je oglašil: "Vprašanje je, kako so ti pripovedovali. Meni so govorili resnico. Ko me je vili zvonar in me naložil na voz, je povedal: 'V zvoniku boš visel in zvonil boš za velikega, dokler ne pride drug. Glej, da mi ne narediš sramote. Zakaj ljudje te bodo poslušali in šli za tvojim glasom.' In zgodilo se je tako, kakor je rekel."

Oglasil se je Mali in hitel: "Mene pa, ko sem bil vlit, so potrkali po rebri in rekli: 'Za verne duše nam boš pel, ker imaš glas kakor ženska.' Nato so me ovenčali kakor tebe in svatevce so bile okrog mene, ko sem se peljal. In tako do današnjega dne pojem za verne duše."

"Jaz pa zvonim zadnjo popotnico," je rekel Srednji resno. "Vlit sem za to in zadovoljen sem. Ničesar drugega mi niso objubljali."

Veliki pa se je odkašljajal, kakor v zadregi in rekel: "Zares, ko sem se peljal sem, so me slavili kot Velikega. Jaz pa sem se bal in mislil: ne spodinem li koga, ki je do sedaj užival to čast? No, zgodilo se je, hvala Bogu, da se je moj tovariš od napora in bolehavosti še prej umaknil. In tako opravljam do danes to službo."

Novodošlec je vzdihnil, da so zašumele zastavice na njem in na vozu:

"Vidim, da so z vami ravnali pravično. Kar so vam objubljali, to so vam dali."

"A kaj so objubljali tebi?"

"Naj vam povem... Ko sem se rodil — tešak je bil

moj porod, zakaj osemindeset oentov imam — mi je rekal tisti, ki me je naložil na voz: 'Veliki zvon boš v zvoniku farne cerkve sv. Martina, ki je v Prlekiji, zakaj sedanjí je prelah in takšno farno. Največji in najtežji si na devet far okoli in niti pri Sv. Treh kraljih, ki je božja pot vsem, posebno pa za dekleta, ki se hočejo mošiti, in za mlade vdove, ni takega. Lepe denarce sem štel zate v zlatih in srebrnih kronah, pa tudi v tistih papirjih, ki nosijo sliko mladega dekleta, sem odštel. Zato pa ti nosiš mojo sliko. Ko zapoješ, te bodo slišali daleč čez meje fare sv. Martina. In ko te zaslišijo, poreko: To je zvon Gala Cemerjaka. Jaz bom pa takrat molil in Bog, ki bo poslušal tvoj glas, mi bo brisal grehe, ki so se mimogrede pripeli na mojo dušo. Moji sofa-rani me bodo zavidali in se mi odkrivali, zakaj drag si in božja slava je velika. Ti boš pa kraljeval v zvoniku nad tovariši.'"

"Poslušal sem ga in vesel sem bil svoje naloge."

"Vendar sem vprašal: 'Pa se ne zamerim?' 'Komu?' se je začudil.

"Tovarišem v zvoniku. Zakaj tesno jim bo in tisti, ki je sedaj za velikega, bo jezen."

Oni, ki me je poklical v življenje, pa se je nasmejal.

"Vidi se, da si še mlad in čeprav velik, življenja ne poznaš. Ti si močnejši in to je pravica. Zamera ali ne, tisti velja, ki je večji. Vse in vsak se umika večjemu in močnejšemu, dasi v srcu drugače misli. Ali kaj ti sto, kar kdo, ki je slabši in manjši od tebe, misli! Tisto velja, kar misliš ti!"

"Ako je tako," sem dejal, "potem je stvar v redu. Ti, ki me ustvaril, si star in izkušen. Jaz pa šele grem v življenje."

"Vidite, tovariši, tako se je zgodilo, da vas nisem niti pozdravil. Kakor so me učili, tako sem se vedel."

"Teško je spoznanje," je rekel Stari, "posebno če ga je treba najti sredi laži."

Ko se je novi zvon zamajal prvič na podstavku v sadovnjaku trioglovskega kmeta Slančiča, se je zbrala na trgu pred cerkvijo sv. Martina vsa fara. Zakaj vsi so bili radovedni, kakšen glas bo imel, in prav od blizu so ga hoteli slišati.

Tudi zvonovi v stolpu so čakali nestrpno na tišto uro.

Zadonel je mogočno, silno in mnogi, ki so stali približno, so se nehote prišli za ušesa.

"Hm," je vzkliknil Mali. "Glas pa ima, kakor tisti bas v orglah, ki pribeži včasih s kora do mene."

Srednji pa je rekel skromno: "Ne vidim ga. Preveč sem tu v kotu. No, zdi se mi, da ni rojen iz čistega hrepenenja, da pojem slavo božjo, nego bolj za slavo svojo. V njegovem glasu slutim to."

"Ne mislimo slabo o bližnjem," je rekel Stari. "Ni on kriv tega, zakaj naučili so ga tako od začetka."

Veliki zvon pa je samo poslušal in vztrepetal v svojem bronastem srcu. Ljubil je mogočne glasove...

Gal Cemerjak je bil arečen. Obraz mu je sijal od ponosa. Od vseh strani je slišal hvalo. Gospod župnik mu je celo napil. Večrilo se je že in mrak se je dotikal zvana, ki je danes prvič zvonil zdravo Marijo. Ljudje so se že razšli, samo Gal Cemerjak je stal pri zvonu in molil zdravo Marijo. Sladko je moliti, ko zvoní njegov zvon.

Zvezde so odpirale oči, pomeljkavale druga drugo kakor v pozdrav in gledale na zemljo in streho, ki je krila Cemerjaka, kakor so imenovali novi zvon. Človek, ki je odzvonil zdravo Marijo, je že odšel. Gal Cemerjak pa je še stal pri zvonu in sladko misli zatopljen.

Pokrižal se je.

"Ves v tvojo slavo, veliki Bog," je zamrmral. "Nisem oženjen, nimam otrok — za kaj

mi bo premošenje, ki si mi ga dal. Ti, o Bog, ga sprejmi kot v pokoro za moje grehe. Upam, da bo zaslužajša, ker je dobrovoljna, ne naložena od spovednika."

Pogladil si je redke lase na glavi in se pokril.

"Stemnilo se je, domov moram," je dejal smehljaje se. "Lepo si zvonil danes in vesela je moja duša. Na svidenje, zvon!"

Se se je odkril kakor v pozdrav in šel. Ko se je približal ograji, ki je obdajala cerkev, je zagledal senco, ki je slonela tam.

"Kdo je še tukaj?"

Stopil je k senci, ki se je zganila. Pogledal ji je v obraz in se zavzel:

"Ti si, Tone Merca? ... Kaj delaš tu v tej uri?"

Oči nagovorjenega so se uprle v obraz Gala Cemerjaka. Raztrgan, star klobuk mu je sedel na glavi.

"Počivam," je rekel Merca. "Noge me bole in nimam prostora, kamor bi položil svojo glavo."

Cemerjaku je šinila v glavo sumnja in ga prišla za srce. "Pa si hotel leči pod zvon? ... Pod moj zvon? ..."

Hudo je gledal Cemerjak berača.

"Ne zamerite... Ne pod zvon. Zakaj zelo sem slab in noč je. Nisem pa še zajutrkoval."

* Gal Cemerjak pa je govoril z grozo:

"Lažeš, brezbožni! ... Pod zvonom si hotel prenočiti, pod blagoslovljenim zvonom. Sam škof ga je blagoslovil... Ti pa hočeš oskruniti njega svetost s svojo grešnostjo."

"Verjemite... Ne pod zvonom," se je branil berač in glas mu je tepetal. "V cerkev bi šel, pa je zaprta. Bog bi me ne odgnal, zakaj resnično sem brez strehe!"

Potegnil je z raztrganim rokavom čez oči in govoril pretrgano:

"Verjemite! Nisem kriv, da nimam strehe. Rodil sem se take. Mati se je trudila za druge, očeta ni bilo, da bi ga poznal. Saj veste... Kje bom na vrat, ko me vsi odganjajo od starost in praga. Dokler sem mogel, sem delal. Nato pa so mi rekli, da sem oslabelel in da več pojem nego zaslužim in da naj grem... Pa sem moral iti. Saj sami veste... Nisem kriv, ne zamerite."

Gal Cemerjak je segel v žep, in ko je pomolil roko beraču, je bil v njej krajcar.

"Vzem... in naj ti odpusti Bog tvoj grešni namen. Sedaj pa stopaj!"

Berač Tone Merca ni stegnil roke po krajcarju.

Gal Cemerjak se je razjezil: "Glej, ošabnost beraško. Noče ga, ko ni stotak. Marš od tod... pa takoj!"

Berač se je s trudom prestopil in odhajal v noč, vlekoč za seboj trudne, razbolele noge. Gal Cemerjak pa je poln svete jeze gledal za njim, prestopaje se z noge na nogo.

Pozabljen je bil že dan, ko je Cemerjak zazvonil prvič in vse je šlo svojo staro pot. Zbirka za novo cerkev in zvonik je šla počasi.

Cemerjak je še vedno visel na podstavku v sadovnjaku Slančiča in zvonil samo o velikih praznikih. Farani šentmartinski, zaslišavši njegov don zvečer pred praznikom, so govorili:

"Cemerjak zvoní. Velik praznik je jutri!"

Če pa se je oglašil nenadno, v delavnik, so postajali ljudje in poslušali.

"Cemerjak zvoní," je rekel vsakdo in snel klobuk. "Boga-tin umira."

Samo eden je bil, ki se ni odkril, ko je zaslišal nenadoma njegov glas, in se ni pokrival: bil je to berač Tone Merca.

Razpisane nagrade Velike jubilejne kampanje K. S. K. J. KAMPANJA OTVORJENA 1. OKT. 1924. ZAKLJUČEK ISTE 31. MARCA 1925. STARE veljavne nagrade za POSAMEZNE ČLANE(ICE): A. Za vsakega novega člana(ico) odraslega (aktivnega) oddelka prejme član(ica), ki prisilca predlaga \$1.00. B. Za vsakega novega člana(ico) mladinskega oddelka prejme član(ica), ki ga predlaga 50c. C. Stare veljavne nagrade za KRAJEVNA DRUŠTVA za OBA oddelka, aktivni in mladinski: I. nagrada \$25.00 za ono društvo, ki bo od 1. jul. do 31. dec. t. l. pridobilo največ članov ali članic. II. nagrada \$15.00. III. nagrada \$10.00. NOVE nagrade za KRAJEVNA DRUŠTVA, veljavne za pridobivanje članstva za aktivni in mladinski oddelki: D. PRVA skupina društev, broječa do 100 članov: I. nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00. E. DRUGA skupina društev, broječa od 100-200 članov I. nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00. F. TRETJA skupina društev, broječa nad 200 članov: I. nagrada \$50.00, II. nagrada \$25.00, III. nagrada \$15.00. KATOLIŠKI SLOVENC! IN SLOVENKE! PRISTOPAJTE K NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI SLOV. KATOL. PODP. ORGANIZACIJI: K. S. K. JEDNOTI!

Roparski umor v Spod. Pirničah.

Ljubljana, 18. septembra. — Včeraj in danes se je vršila druga senzacionalna obravnava in sicer proti Janezu Kristanu v Spodnjih Pirničah z zvinitim prigo-varjanjem, da ji bo nabavil potrebne listine za potovanje v Ameriko, izvabil od Marije Zevnikove 35 tisoč kron in jo s tem pripravil v zmoto in odškodoval. Da je v noči med 13. in 14. majem, 1924 na Skaručni in sicer v gozdu "Na senošetih" v namenu, da se polasti njenega denarja (35.000 kron), zlate za pestne ure in njene ročne torbice, izvabil svojo žrtev zvijačno v gozd, kjer je hotel nad njo izvršiti posilstvo, nato pa jo je ustrelil dvakrat v glavo. Obe krogli sta predrili nosne kosti, željčno in prodri v možgane, tako, da je žena umrla v par trenutkih vsled otrpnenja možganov. Obtožnica je jako obširna in obsega nad 50 strani.

Zasliševanje prič danes je bilo mestoma jako živahno in zanimivo. Razkrinkale so se razne alike vsakega življenja v pe-strih barvah, kar se mestjanom redko nudi.

Obtoženec je postajal vedno bolj pobit. Poizkušal je ugovarjati raznim pričam, toda vedno je klonil pod težo dokazov. Vobče je bilo pričevanje za obtoženco zelo obtežljivo. V označbo njegovega značaja in v pojasnilo slučajja samega navedemo najvažnejše izjave doma-njih prič, katerim so bile vse razmere dobro znane kakor je to običajno po vaseh.

Priča Smoletova je povedala, da ji je pravila pokojnica, da ji je Kristan naročil, naj pride rajši malo kasneje zvečer, da ju ne bodo videli domačini. Pri-znala je tudi, da mu je dala svo-jo sliko, toda le za legitimacijo. Usodni večer je spremila priča pokojnico nekaj časa na usode-polni poti in je ugotovila, da je imela Zevnikova seboj ročno torbico, v kateri je imela robe-c in dva ključa od potne košare. Na roki je imela zlato uro z zapetnico in je bila po-krita s šerpo. Pokojnica ji je večkrat rekla, da bi šla rada malo v gostilno, pa je mož pre-več ljubosumen. Da bi pa po-kojnica pohajkovala z drugimi fanti, tega ona ne ve.

Jako važna je bila izpoved priče Marije Konjarjeve, pri ka-teri je imela pokojna shranjen denar. Povedala je žena, da je imela Zevnikova pri njej shra-njenih še 57.000 K. Ko je pri-šla k njej po denar, ji je pove-dala, da gre s Kristanom v Za-greb po pravice za v Ameriko. Poslovila se je od nje usodni dan z besedami: "Servus! Pa tiho bodi, samo denar daj! No-benemu ne smeš ničesar pove-dati, ker sicer ostaneva oba do-ma in bo denar izgubljen." Po-vedala ji je tudi, da za Krista-na ne mara, plačala mu bo, sa-mo da jo spravi. (Klic iz dvo-rane: "In res jo je dobro spravil!")

Njen mož France Konjar, čevljar, je povedal, da je naro-čila pokojnica pri njemu nove čevlje. Dala mu je tudi v shrambo zlato uro zapetnico z naročilom, da jo lahko tudi pro-da. Zbrati mora namreč večje vsoto denarja. Čez nekaj dni pa mu je zopet rekla, da če ure še ni prodal, je ni treba prodati, ker je denar že dobila. Glede razmerja med pokojnico in nje-mim možem je izjavil Konjar, da sta se pač večkrat sporekla, vendar je takrat, če je prišel mož pijan domov. Pristavil pa-ri ji je pravila pokojnica, da ji

je: "Če je bil toliko pijan, da ji

je zmerjal, je bil tudi toliko pijan, da je okrog padel in jo tepsti sploh ni mogel. Drugi dan pa sta bila dobra."

Tudi Ani Konjarjevi je povedala Zevnikova, da je dala Kristanu 25,000 in da se je on peljal v Zagreb k nekemu agentu za karto v Ameriko.

Važna je bila izpoved Julijane Konjarjeve, ki obtoženca sploh ne pozna in ga je še le včeraj prvič videla. Njej je pokojnica pravila, da gre v Ameriko in da ima že enega, ki jo bo tja spravil. Povedala je tudi ime "Kristan", pri čemur se je pričela celo izrazila, da bi ga rada poznala. Rekla je pokojna: "On mi bo vse skomandiral, dala sem mu že 30,000 K." Povedala ji je tudi, da hodi ta Kristan tudi za njo in da je včasih zelo nadleguje. Rekla pa je, da mu raje pusti vseh 30,000 kron, kakor pa da bi se mu udala. Na vprašanje, kje ima svoj samokres, je rekla pokojna, da ga je dala Kristanu takrat, ko denar, češ, da so mu v Zagrebu kaj ne pripeli, ker ima s sabo denar. Kristan ji je rekel, da naj prinese usodni večer seboj vse denar, kar ga ima. Če ji bo zmanjkalo, ji bo pa še on posodil. V pondeljek ali torek gresta z vozom v Zalog in od tam v Zagreb.

Potovka Ivana Knificova, Francetova Johanca, je bila s Kristanom in pokojno v Ljubljani. Na kolodvoru v Medvodah je Zevnikova dobila Kristana in mu je nekaj izročila. — Takrat mu je izročila 25,000 kron. — Vrio zanimiva je izpoved glede njenega razgovora v sredo zjutraj, ko je bila Zevnikova že umorjena in oropana. Kristan je vprašal pričo: "Kje pa je Franculova (Zevnikova)?" Ko mu je pričala odvrnila, da ne ve, ji je rekel Kristan: "Ona pravi, da bo šla v Ameriko, pa ne bo šla, ker se bo prej takako..." (pri teh besedah je pokazal na vrat, kako se obesi.) Priča mu je pa odvrnila: "Opa ne ona je preveč rada na svetu."

Mati umorjenke je povedala, da hčerke ni posebno rada videla, ker je bila zapravljiva. Povedala ji je pa tudi; da gre v Ameriko in da ji bo preskrbel Kristan "fouš pravico." Mati pa jo je resno posvarila pred Kristanom in ji je rekla: "Ali si res tako neumna, ko te bo tako opeharil!"

Marija Jelenčeva — pozna Kristana — pravi: Bilo je en terek zvečer. Čakali smo sestro in prišla okoli 9:30 domov. Ravno, ko so se spravljali spat, je slišala govornje na cesti. Rekla je sestri, zdaj gre oče domov. Oče je bil namreč tisti večer pri županu v gostilni. Toda ker je šlo govornje naprej mimo hiše, je stopila na cesto, da vidi, kdo je šel tako pozno mimo. Videla je moškega in žensko; "prišla sta od Smednicka, spoznala jih pa nisem. Govorila sta na glas in zdelo se mi je tudi kot bi se prepirala. Nato sem šla spat." Dalje pravi: "Ko je prišel k malo nato oče, sem ga vprašala, kdo sta bila onadva, ki jih je srečal na cesti. Toda v moje začudenje mi je oče odgovoril, da ni nikogar srečal." Iz tega je jasno razvidno, da sta krenila Kristan in Zevnikova pod klancem iz ceste v gozd, ker bi jih sicer oče Jelenec moral srečati.

Dalje pravi priča: "Šla sem nato spat. Ležim pri odprtem oknu. Ko sem se vlegla, sem začula tri strela. Ko je padel prvi, je bilo malo odmora, nato pa sta padla še dva strela hitro drug za drugim. Ven nisem šla, čakala pa sem, kdo bo prišel po cesti, pa ni bilo nikogar, takoj nato pa je ura v Pirničah bila pol dvanajstih."

Strele je čul tudi Lojze Trojanšek, ki pravi: "Slišal sem strel — pa eno štimo, kot bi biv kdo eno žvav ustrelil." Nato sta padla še dva strela, drug za drugim, nakar je vse utihnilo. In drugo jutro so našli v gozdu ustreljeno žensko.

Prvi je prišel to pravik o rožnikom, in sicer še okrog šeste ure zjutraj neki fant, ki je povedal, da leži v gozdu mrtva ustreljena ženska. Orožniški stražmojster Lavrencič je šel takoj na mesto umora. Vzel je seboj tudi fanta, ki mu je zatrdil, da leži truplo umorjenke še ravno tako, kot je on našel. Zastražil je truplo Lavrencič, dokler ne pride sodni ogled.

Med tem je prišel na mesto umora in sicer okoli 11. dopoldne njen oče, ki je ugotovil, da je umorjenka njegova hči. Vpoštev kot morilec sta prišla samo dva, in sicer njen mož in pa današnji obtoženec. Orožnik pa že od početka moža ni osumil, ker ga je smatral za nezmožnega za tako dejanje in tudi ni imel za tako dejanje nobenega direktnega poviča. Ta sumnja se je tudi upravičila. Dokazalo se je namreč popolnoma jasno in po več zanesljivih pričah, da je bil njen mož usodni večer, in sicer od osmih zvečer v Tonijski gostilni v Mavčičah, kjer je ostal še čez enajsto uro. Torej je bilo povsem izključeno, da bi mogel biti za časa umora na licu mesta, ker bi potreboval do tja dobro poldruugo uro hoda. Ko je oče povedal Lavrenciču, da je občevala pokojna v zadnjem času precej s Kristanom in je izvedel, da mu je tudi izročila 35,000 kron, ga je aretirati in uvedli so pri njem hišno preiskavo, ki je imela nepričakovan uspeh.

Našli so namreč pod velikim kamnom pred hišo, za ped globoko v zemljo zakopano njeno ročno torbico. Pri preiskavi omare za obleko pa je bila najdena zavita v cunj z zlata zapestna ura pokojne Zevnikove. Dalje so našli pri hišni preiskavi v malem predalčku, ki je bil pribit na tramu pod streho, skrit usodni revolver, v katerem so manjkali v nabozu trije patroni. Enega so našli v cevi samokresa, dva pa je obtoženec izstrelil.

Kje je obtoženec vse te predmete dobil, ne more povedati; zagovarja se, ali da ne ve, kako so prišli v njegovo hišo, ali pa sploh kratko zanika, da je to res, kar vzbuja med vsemi v sodni dvorani neprijeten in za obtoženca zelo neugoden vtis.

Mož umorjenke, Matevž Zevnik, katerega so prvotno osumili umora, je nastopil povsem mirno in je povedal v kratkem sledeče: "Z mojo pokojno ženo se v zadnjem času res nisva posebno dobro razumela. Krivda pa je bila njena, ker ona ni hotela tako gospodinjiti kot sem jaz kot gospodar hotel in kot pravo uvidel. In res je, da sem ravno radi tega tudi večkrat delj časa izostajal. Če sva se sprla, česar ne zanikam, sva bila takoj dobra in jaz ji nisem dosti zamermil. Za dobro besedo sem bil dober in res je, kot je rekel eden kot priča, da sva se zvečer sprla, drugo jutro pa sva se skupaj ven peljala.

"Trgoval sem in res je, da sem imel v zadnjem času precej izgub, toda ne vsled svoje krivde. Trgovska smola je to za krivila. Razmerje med nama pa se je res precej poostrilo v zadnjem času, nisem pa nikdar ugotovil, da me namerava žena zapustiti in tudi nisem ugotovil, da me goljufa. Posestvo sem končno prodal za približno pol milijona kron in tudi premičnine. Za samokres, katerega so našli v skatljici na gredi pod streho skritega v dozdnevem lastvičjem gnezdu, je bil moj, za katerega sem bil plačal 2,400 kron."

Kdaj mu ga je pokojna žena izmaknila, tega on ne ve. V četrtek po umoru so ga aretirali kot osumljenca in je bil pet dni v preiskovalnem zaporu. Ugotovili pa so, da je bil v usodnem času v Tonijski gostilni v Mavčičah in sicer od Marijinega zvonjenja do preko enajste ure ponoči.

Pokojnica je možu tudi večkrat sama rekla, da bo šla v

Ameriko, ni mu pa povedala, kdo jo tja spravlja. Obtoženca mož dobro pozna, ker je za nje- ga večkrat tudi kupoval les.

Notar Hafner v Ljubljani je povedal, da je bil obtoženec nekdaj pri njem zaradi notarskih poslov in se je predstavljal pri njem v pisarni za Matijo, za brata Franceta Kristana, kar je tudi precej značilno za značaj obtoženca.

Fotograf Rovšek je dokazoval s knjigami, da je bila pokojnica pri njemu dne 31. marca. Naročila je tri slike in na 12 razglednic in je plačala 350 Din. Prosila ga je, da naj ji da slike hitro napravi, ker jih potrebuje za potovanje v Ameriko.

Gostilničar Toni, po domače Leben v Mavčičah, je potrdil vso gotovostjo, da je bil mož pokojne usodni večer, v torek, od 8. zvečer v njegovi gostilni, kjer je ostal čez 11. uro, tako dolgo, da ne bi mogel na noben način priti v tem času do mesta umora. V njegovi družbi je bil tudi trgovec Perčič do pozne ure in se natanko spominja na tisti večer, ker sta gihlala za hraste.

Marija Česnova, stara ženska, se je obnašala jako sumljivo. Bila je tudi že zaprta, pa so jo kljub temu, da ni izključeno, da je vedela, kaj je Kristan počel, izpustili. Ona je večkrat tudi izpovedi svoje izpovedi končno povedala, da je našla uro res pod kapom skrito in to le slučajno. Zavila jo je, skrila v omaro, kjer so jo pri hišni preiskavi tudi res našli. Prikriti jo je hotela radi tega, ker je bila uverjena, da mu je dala kakšna ženska, ki ga ima rada.

Zasebna uradnica Sava Staretova je povedala, da je Kristan njo, kot bolj učeno gospodično iz Zavrha vprašal, kakšne dokumente da rabi zase in svojo sestro za potovanje v Ameriko. Ono mu je odgovorila pismeno in mu je nasvetovala, da naj se obrne na tvrdo Zidarjevo na Dunajski cesti.

Policijski revirni nadzornik Jože Gruden od ljubljanskega policijskega ravateljstva je ugotovil kot soudeleženec pri uradni komisijonalni preiskavi trupla umorjene Zevnikove na licu mesta, da je bila spodnja obleka umorjene visoko zavrhana, ni pa bila ne pomazana ne zmečkana, kar bi morala biti, ako bi se umorjenka valjala ali premetavala po tleh. Umorjenka je držala roki upognjene v komolcih in je imela krčevito stianjene pesti. Iz potez obraza pravi, da je sklepal, da se je žena v zadnjih trenutkih pred smrtjo do skrajnosti branila pred nasiljem, ki jo je hotel, kar kažejo vsi znaki, najprej onečastiti, nakar jo je ustrelil.

Žena je imela na bradi znake udarca s topim predmetom, na vratu pa višnjeve potplube davljenja. Cela lega trupla in poškodbe kažejo, da se je žena silno branila. Ustreliti je moral tako, da je klečal deloma na njej, tiščal ji njene roke pod svojimi kolena, kar kažejo znaki v mahu. Branila pa se je žena v skrajnem obupu tudi s celim životom. In v tej borbi je dobila žrtev oba smrtna strela v glavo. Glavo je imela nagnjeno tako globoko v znak, da ji je tekla kri, ki ji je pritakla iz nosa mesto po bradi po licu tik pod očmi. Vsi znaki torej kažejo na poskušeno onečastenje, ki pa ni uspele in jo je nasilne, tako iz jeze kakor iz pohlepnosti po denarju po hudem boju ustrelil. Da je imel napadalec revolver brčkone že pri prvem poskusu v roki, kaže rana na bradi, ki kaže, da je bila udarjena pokojnica s topim trdim orodjem po bradi.

Ivana Kopačeva, ki je kupila Zevnikovo posestvo, je dala pokojni Zevnikovi povrh kupnine še 100,000 kron in sicer pod pogojem, da dobi Kopačeva celokupno posestvo. Nameni se je še takrat Zevnikova — bila sta z možem ločena — da gre s

tem denarjem v Ameriko. Kopačeva je povedala, da je bila otožna kot bi slutila kaj hudega. (Ko ji je pripovedovala pokojna, da namerava iti v Ameriko in da ji bo Kristan pripravil vozne liste in potrebne pravice, ji je rekla Kopačeva, ki je že okrog 80 let stara: "Glih tolk te bo spravilo v Ameriko kot mene.")

Priča Torkar pripoveduje, kako je našel umorjeno Zevnikovo v gozdu, ni je pa poznal. On je povedal: "Tam v gozdu leži ženska, vsa je krvava, mrtva in na pol gosposko je oblečena." France Lavtizar, brat žene, ki je bil v ujetništvu, pove, da je pobegnil iz ujetništva največ radi tega, ker je zvedel, da obtoženec popolnoma samovoljno gospodari na njegovem posestvu. Posekal mu je 20 smrek in jih pod ceno prodal. Prodal mu je celo, vzel je obleko in perilo iz njegovega kovčka, uro in zlato verižico.

Kar se tiče značaja pokojnice, o kateri je trdil obtoženec, da mu je rekel neki prijatelj, da jo lahko vsak dobi, pove priča odločno, da to ni res. Sestra pokojne je izjavila, da je Zevnikova tudi njej, kakor mnogim drugim pričam prav zaupno — bila se je namreč obtoženca, ki ji je vedno grozil — povedala, da ji bo preskrbel obtoženec "fouš pravico" za v Ameriko in da mu je dala na to že 30,000 kron. Na opozorilo, da naj pazi, ker bi jo lahko ogoljufal, je odgovorila žena, da mu zaupa, ker ima denar in zida hišo.

Zanimiva za cel slučaj je bila tudi izpoved Kristanove gospodinje stare Česnovke. Vprašala ga je namreč žena drugi dan, ko je našla pri njem zlato uro zapestnico, če je res uro kupil. Obtoženec ji je na to naivno vprašanje odgovoril jezo: "Zakaj pa me skušate?" Ko so mu povedali, da so našli v gozdu na Senožetih umorjeno in oropano žensko, je odvrnil obtoženec: "Jaz bi kaj takega ne mogel storiti." Ta žena je večkrat svojo izpoved spreminila. Končno pa je le povedala resnico, da se je Kristana balala in je zato drugače govorila. Povedala je tudi, da je hodil obtoženec zadnje dni pred umorjenim spat na pod in je tudi ugotovila, da je pušal vrata odprta, da je lahko brez šuma in ropota odhajal in prihajal. H Kristanu pa so hoteli na pod tudi druge ženske. V sredo zjutraj po izvršenem roparskem umoru je Kristan vrata na pod za seboj popolnoma zaprl, kar se je še ženi, ki ni še ničesar vedela o umoru, zdelo čudno.

S tem je bilo pričevanje zaključeno in senat je sestavil porotnikom sledeča vprašanja: 1) Ali je obtoženi J. Kristan kriv, da je v času od konca februarja do aprila izvalil od Zevnikove vsoto 35,000 kron z izgovorom, da ji preskrbi potne liste in jo tako v zmotu spravil in jo oškodoval na njenem premoženju za znesek nad 4,000 kron, to je za 35,000 kron (goljufija); 2) Ali je obtoženi J. Kristan kriv, da je v noči na 14. maja v namenu se polastil denarja in dragocenosti pokojne Zevnikove z njo tako ravnal, da jo je ustrelil dvakrat v glavo, vsled česar je nastopila smrt, in se polastil njenih predmetov.

Državni pravdnik je pred vsem povdarjal, da je ta slučaj v tem porotnem zasedanju že četrti slučaj umora. Tako ne more iti dalje in tako divjaštvo se mora temeljito in brezobzirno zatreti. Zatrti smo že in tudi s pomočjo porotnikov razno zlo in zatreti moramo tudi to. Izmed vseh slučajev pa je ravno današnji najstrašnejši. Pri navadnem umoru je težak slučaj in težko stališče. Tu pa se gre za nasilstvo proti božjemu in svetnemu zakonu in proti zakonu narave: Ne ubijaj!

Umor ni opravičen in naj ga postavljajo razne olajševalne okoliščine v še tako milo luč. Morilec se postavi sam izven zakona, on ruši interes svojega bližnjega, ker mu vzame življenje, ruši pa tudi interes velike človeške skupine, interes vseh bližnjih ljudi. Prizadeto je pri umoru mnogo ljudi. Vse to je že pri navadnem umoru. Današnji slučaj pa je najgrši, kar jih imamo, ker gre za roparski umor. To je najtežji greh — umor in rop — to je umor zaradi umazane dobičkarije. Imamo tudi druge umore — umor iz afekta, sovraštva, ljubezni, jeze. Tu pa se je izvršil umor za pest denarja, zlato uro in umazano listnico. Kdor ubije tujo osebo, oškoduje poleg tega tudi njegove svojce. Tak človek dokazuje, da ne spada v urejeno človeško družbo. In tak človek je današnji obtoženec Ivan Kristan. Poglejmo ga, kakšen je ta človek. Njegov kazenski list nam izkazuje celo vrsto kazni in sicer vse radi nasilnosti in goljufije. Bil je že mož na obtožni klopi tudi radi umora v družbi z drugimi. Vrgel je s tovariši tihotapci omejnega stražnika v prepad in ker se ni moglo ugotoviti, kdo ga je vrgel, je bila obsojena cele čedna družba. Ima pa tudi drugače slaba, jako slaba spravevala. Občina pravi, da je obtoženec len, delomrzen in nemaren človek, pretepač, katerega se je bala cela sosesčina radi njegove nasilnosti. (Obtoženec je tudi res velik, močan in energičen človek, poleg tega pa surov in nasilen, zraven pa neuk in neizobražen, ter se ni naučil niti brati in pisati.)

Bil je predrzen tihotapec in je upravljal na tuje stroške v svojo korist premoženje drugih, ki so bili vsled nesrečne usode v tujini. In temu človeku je padla v roke nesamostojna, sebi prepuščena, neskušena ženska Marija Zevnikova, ki je imela denar. To žensko je preganjala zla usoda, dokler ni postala žrtev tega nasilneža. Prvi mož je padel v vojni. Vzame drugega in mu da posestvo. Tam mož pa ji zapravi domačijo, poleg tega pa je silno ljubosumen. Ponavljajo se razprtije v družini in končno pride ločitev. Usodna pa je bila za njo skrivna ljubezen z domačim fantom. Pri njej je povzročila ljubezen nasilno smrt.

Radi slabih domačih in družinskih razmer je prišla žena na usodno misel, da se izseli v Ameriko in vzame seboj človeka, ki ga je preje ljubila in ki je bil takrat pri vojaki. In vsled tega je prišla v dotiko z današnjim obtožencem I. Kristanom.

On je bil preje tujec. Zvedela je, da je mož zvit tihotapec, znan po svetu in da je zaprt v Trstu. Počakala je nanj in ko se je vrnil, se je takoj obrnila nanj, da ji preskrbi potrebne listine in vozni list za Ameriko. Mož je to priliko izrabil, objubil ji je pomoč in s tem se je polastil ženske kot se polasti hudič grešne duše. Zahteval je za prvo pot 25,000 kron, da gre v Zagreb. In ona mu jih je dala. Videč, da gre lahko, je zahteval še 10,000 katere mu je tudi dala, dasi je vedela, da je slepar. Bila pa je že tako zamrežena, da se ni mogla rešiti. Končno pa, kar je še najbolj tragično, je izvalil svoji preslepljeni žrtvi še browninj pištolo. Vlekel jo je od dne do dne in dasi so jo sosedje in znanci svarili, ni mogla več nazaj.

Končno jo je počakal njen vodnik v usodepolnem gozdu. Prijel jo je za roko in odpeljal jo je v gozd, kjer jo je po gradnem poizkusu onečastjenja kot zverino ustrelil dvakrat zaporedoma v glavo. Pomeril je dobro, oba strela sta obsedela pod očmi, vsaka rana zase je bila smrtna. Vse to je ugotovila preiskava in po mogočih dokazih je vse to dokazano. To je tako nasilje, da ga narava sama ne prenese. Manjši delikti se pozablajo. Krvavi delikti pa se maščujejo vsi, ker

jih narava sama kaznuje. Voda in zemlja izvržeta truplo in ga dasta ljudem v obsodbo. In če hudodelec svojo žrtev še tako skriva, pride na dan in zgotovilo se je že, da so se odkrili in kaznovali zločini po letu, dveh, desetih in dvajsetih letih.

Narava sama pomaga pri kaznovanju takih hudodelecev. Tudi tu imamo podoben slučaj. Glava je tu, na mizi pred yami leži lobanja pokojne Zevnikove, lobanja prestreljena pod očmi.

Med 58mi pričami, ki smo jih čuli tu v dvorani, pa je prišla pričan onstran groba in je povedala vse. Govorila je namreč pokojnica skozi usta prijatelje in prijateljev, ki so povedali vse do najmanjše podrobnosti. Z njimi je povedala ona sama vse. Tudi v tem slučaju je narava vidno posredovala, kar znači, da se mora kaznovati to hudodelstvo. Poleg nje same pa imamo tudi dosti živih prič. Dajte zadoščenje pokojni, rehabilitirajte njeno čast, maščujte njeno smrt in potrdite stavljena vam vprašanja!"

Govor državnega pravdnika je napravil na porotnike in na celo dvorano jako globok vtis in je privabil marsikako solzo v oko. Zagovornik je povdarjal uvo-domo, da ne govori, da obtoženca reši, ako je nakopičena proti njemu cela gora dokazov. Njegov namen in njegova naloga pa je, da mu kolikor možno olajša njegovo težko stališče. Če se zavaruje obtoženec pod velikansko težo dokazov samo za zid zanikanja, potem tudi zagovornik več ne more. Prosim vas, da zberete iz celega gradiva tudi svetlejša momenta in uvideli boste, da se morda ventdar le ni vse tako zgodilo, morda je bilo le vse vsaj nekoliko milejše.

Državni pravdnik pravi, da kaže obtoženec strašen cinizem. Jaz pa trdim, da se je postavil obtoženec pač le na stališče: Dokazite mi, česar me dolžite. Dosedaj pa smo čuli samo-gole posredne dokaze, nimamo pa nobenega naravnostnega dokaza. V tej usodni noči, ko se je izvršil ta strašen zločin, pride-mo v tem do temnega kroga in ne vemo kdo je bil notri razun Zevnikove, ki je ostala tam kot žrtev. Kdo pa je bil še z njo v tem temnem usodnem krogu, kjer se je vršilo dejanje, pa nimamo nobenih naravnostnih dokazov.

Slo je za denar. Za 10,000 kron je Zevnikova vedela, da jo je ogoljufal, vse drugo pa mu je pustila. Hotel je izvršiti nasilje, znaki na njenem vratu. In razgret od strasti, ometen, jezen jo je hotel ostraiti in je streljal. Če pa se mu je ona branila in če se je pri tem premikala sem in tja, sta jo zadelo strela, izmed katerih je bil vsak smrten le po naključju. Presojati pa moramo vse mrazke okolnosti tako, kakor je za obtoženca milejše.

Če bi si bil obtoženec svest svojega dejanja, bi bil tudi lahko drugače postopal in popolnoma zabrisal vse sledove svojega dejanja. On pa je napravil vse res tako nerodno, kot bi res ne vedel, kaj se mu je pripetilo. Če ne potrdite stavljenega vprašanja na umor, ne pomagajte toliko njemu, marveč njegovima nedoletnima otrokoma.

Državni pravdnik poudarja na to, da je bil še vsak, ki tu sedi, tako neumen, da je prišel sem na to klopi. In najhujši so oni, ki napravijo sta prebrisano, eno pa zagreše. Tudi obtoženec se je dobro pripravil na zločin in težko bi mu bili dokazali, če bi ga ne bila njegova žrtev sama obsodila po svojih prijateljih in znanih.

Po temeljitim resumeju so odšli porotniki v posvetovalnico. Po primerno kratkem posveto-vanju so se vrnili v porotno dvorano in je razglasil prvomestnik sledeči pravdorek:

"Prvo vprašanje in sicer glede goljufije so potrdili porotniki z enajstimi glasovi, drugo vprašanje glede roparskega umora pa so potrdili porotniki soglasno z vsemi dvanajstimi glasovi."

Ko so pripeljali obtoženca v dvorano je nastala grozna tišina. Predsednik je prebral obtoženca pravdorek, pri čemur je ostal Kristan popolnoma miren. Po razglasitvi pravdoreka porotnikov je predlagal državni pravdnik, da naj se kaznuje obtoženi J. Kristan na podlagi tega pravdoreka porotnikov prvič radi hudodelstva goljufije po §§ 197-200 in 203 in drugi radi hudodelstva roparskega umora po §§ 134 in 135-2 in naj se izreče kazen po § 136 in sicer smrt na vešalih.

Zagovornik je prosil, da naj se vporabi določba glede predloga za pomilosoženje. Senat se je umaknil v svojo posvetovalnico in po primeroma kratkem posvetoivanju je razglasil predsednik sledečo obsodbo:

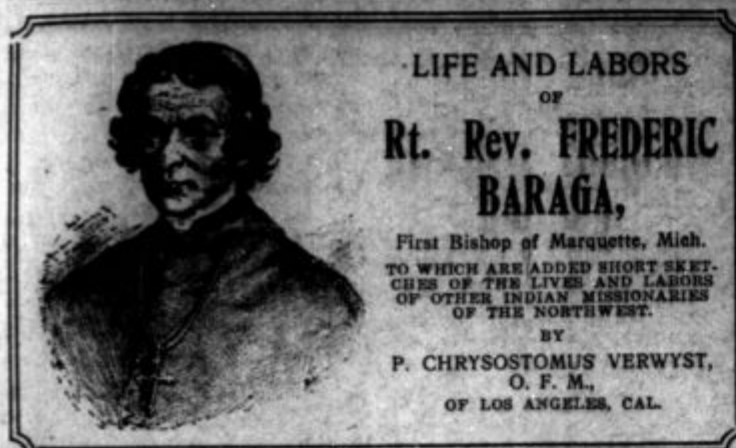
"Obtoženi Janez Kristan je zakrivil hudodelstvo goljufije po §§ 197-200 in 203 in hudodelstva roparskega umora po §§ 134 in 136 ter se kaznuje po § 136 na edino možno kazen na smrt z obešenjem.

Obtoženec je sprejel smrtno obsodbo popolnoma mirno in ni pokazal nobenega razburjenja. Ko ga je vprašal predsednik, če sprejme kazen, je mirno pokazal na svojo zagovornika in je odvrnil, da si bo premislil.

Po dvorani je nastal pri razglasitvi sodbe velik šum. Čulo se je pritrjevanje in ploskanje, vmes pa vzdih in plač. Obsojenca so pazniki vklenili. Mož se je poslovil od svojece, na kar so ga odpeljali pri zadnjih vratih iz porotne dvorane. Med vrati je zamahnil z vklejenimi rokami še enkrat svojem v slovo.

Največji reklamni napis na svetu. V mestu Los Angeles, Cal., so započeli medsebojno konkurenco tamkajšnji prodajalci z zemljišči; vsakdo ima bolj prikladne lote in lepše hiše. V svrhu reklame se poslužujejo tudi električnih napisov.

Nedavno je neka taka družba dala postaviti na bližnji hrib mesta Los Angeles velikansko reklamno tablo, koje je mogoče iz daljave čitati samo ponoči. Na tabli je označena samo ena beseda, ki znači novo naselbino, kjer so še lote naprodaj. Vsaka izmed teh električnih črk je 45 čevljev visoka in pritrjena na posebno leseno stojalo s primernim okvirjem; za ves napis se rabi štiristoč električnih svetilk ali žarnic, dolžina tega ogromnega napisa pa meri približno četrtr milje. Ameriški dečki zmagovalci. Sredi avgusta tekočega leta se je vršil v Kodanju na Danskem sestanek takozvanih "skautov" (Boy scouts), koje-ga so se vdeležili oddelki iz celega sveta. Naravno, da so bile na istem zastopane tudi naše Združene države; ameriške skaute je vodil Mr. Macbeth, njihov predsednik. V raznih tekmah in igrah za svetovno prvenstvo so zmagali naši ameriški dečki, ker so dosegli 181 točk, angleški pa samo 172. Dne 17. avgusta so imeli v Kodanju vsi skauti veliko parado ob navzočnosti dan-skega kralja Kristijana, ki je zmagovalcem osebno izročil veliko srebrno kupo kot prvo darilo. Zanimiv je bil pri tej priilki prizor, ko so cele vrste skautov defilirale pred kraljem in nosile na čelu svoje narodne zastave. Ko je spredaj korakal od-delek ameriških dečkov zmagovalcev, so ti ponosno in pokoncu držali našo zvezdno zastavo, vsi ostali so pa svojo zastavo v poklon kralju nekoliko ponižali. Ta incident je naredil na gledalce precej čuden vtis; toda Amerikanci so bili na svojo zastavo tako ponosni, da iste niso hoteli ponižati, ker niso vajeni živih kraljev.

LIFE AND LABORS OF Rt. Rev. FREDERIC BARAGA,

First Bishop of Marquette, Mich. TO WHICH ARE ADDED SHORT SKETCHES OF THE LIVES AND LABORS OF OTHER INDIAN MISSIONARIES OF THE NORTHWEST.

We must then conclude that the Indians of former times, before the advent of the whites, were polytheists and idolaters, like the ancient Babylonians, Egyptians, Greeks and Romans, and that one of their principal gods was the sun.

Nicholas Perrot relates in his "Memoire" that when an Indian would get up a feast in honor of the manitou he meant to honor, he would address to him the following prayer: "I adore and invoke thee that thou mayest be favorable to me in the enterprise I have on hand, and that thou mayest have pity on me and my whole family."

As to their customs, our Indians are fast imitating the whites. They build log or frame houses whenever they have the means to do so. The wigwam of former times is fast disappearing, at least among our Chippewas.

Our pagan Indians of the Algonquin family of nations strongly believe in the Great Spirit and shows deep respect to Him. But his greatest concern is to placate and gain the good will of the manitous or demi-gods, with whom his imagination peoples the sky, land and waters.

Still they retain some of their peculiar customs. Thus many women still use the Tikinagan or Indian cradle for their little children, which is certainly very convenient for both mother and child.

Our Catholic Indians beautifully decorate their churches for Christmas and Corpus Christi. They will cheerfully devote whole days to this laudable work and spare neither time nor expense to decorate the church nicely.

Besides Menashobo, our pagan Indians have other manitous, whom they invoke at their feasts and incantations. Such are Mishken and Oahkewise, his attendant or servant, who are invoked by the medicine-man at the Indian incantation called Tehissakiwin.

Formerly Mishfishi, the god of the waters and storms, was invoked for good luck when going on a voyage or fishing for sturgeon.

They receive everywhere little presents and occasionally a little "fire water" too. On the eve of All Souls' days, that is, in the evening of the first of November, they go to the church and each time they pray for a deceased parent, child or dear relative, they ring the bell, and this goes on sometimes until midnight or till the priest, tired of the endless dingling, locks the church.

Our Indians are open-handed, liberal, and assist each other readily. A miserly, stingy Indian is disliked by all. To be "a big Indian," one must make presents, be kind-hearted and liberal. Hence, at their pagan feasts they give presents to one another, sometimes even of great value, such as a horse, or blanket, or dress.

As to their customs, our Indians are fast imitating the whites. They build log or frame houses whenever they have the means to do so. The wigwam of former times is fast disappearing, at least among our Chippewas.

Still they retain some of their peculiar customs. Thus many women still use the Tikinagan or Indian cradle for their little children, which is certainly very convenient for both mother and child, especially when traveling.

Our Catholic Indians beautifully decorate their churches for Christmas and Corpus Christi. They will cheerfully devote whole days to this laudable work and spare neither time nor expense to decorate the church nicely.

Besides Menashobo, our pagan Indians have other manitous, whom they invoke at their feasts and incantations. Such are Mishken and Oahkewise, his attendant or servant, who are invoked by the medicine-man at the Indian incantation called Tehissakiwin.

Formerly Mishfishi, the god of the waters and storms, was invoked for good luck when going on a voyage or fishing for sturgeon.

They receive everywhere little presents and occasionally a little "fire water" too. On the eve of All Souls' days, that is, in the evening of the first of November, they go to the church and each time they pray for a deceased parent, child or dear relative, they ring the bell, and this goes on sometimes until midnight or till the priest, tired of the endless dingling, locks the church.

Pot na goro Sv. Ursule. Nadaljevanje iz četite strani. Na nižjem, vsem očrnelem in obritem stožcu gore je še tlelo in se kadilo ter polnilo zrak s čemcem vonjem po dimu in gorčici smoli.

Od pogorišča pa so mi hiteli pogledi dalje gori na Koroško, ki je jezala pod nami v solnnem mladem jutru krásna in čudežna kakor izgubljen raj. V začudenju in ginjenosti so se širile oči, v bolesti se je krčilo srce.

Pozdravljena, nevesta, z vsem arcem ljubljena, za vedno izgrubljena? imajo vpeljano trajno bolniško podporo. Zato je treba, da tudi mi isto vpeljemo.

Torej na delo, da se z novim letom prične s trajno bolniško podporo, ker trajna bolniška podpora pomeni, da bomo dobili, oziroma pridobili Jednoti mnogo lažje in več novih članov.

Vsed odredbe naturalizacijskega urada se bo pri izdajanju "prvega papirja" od sedaj naprej preiskovalo, da-li je prošile prišel zakonitim potom v Združene Države.

Tu navajamo besedilo okrožnice, ki jo je Bureau of Naturalization razposlal vsem sodnijskim pisarjem (Clerks of the Court) in drugim interesirancem: "Kadar inozemec, ki je prišel v Združene države po 3. juniju, 1921, hoče izjaviti namen, da postane državljan Združenih držav, izročite mu tiskovino Form 2213.

"Čim naturalizacijski urad dobi tiskovino, se bo, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

V svojem pismu na Foreign Language Information Service prosim ravnatelj naturalizacijskega urada za objavo te naredbe potom tujezeknih časopisov, ker se s tem utegne prirediti mnogo nepotrebnih stroškov, sitnosti in razočaranja onim inozemcem, ki so prišli v Združene države po 3. juniju, 1921, in ki želijo dobiti "prvi papir."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

prosi ravnatelj naturalizacijskega urada za objavo te naredbe potom tujezeknih časopisov, ker se s tem utegne prirediti mnogo nepotrebnih stroškov, sitnosti in razočaranja onim inozemcem, ki so prišli v Združene države po 3. juniju, 1921, in ki želijo dobiti "prvi papir."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

Čitate in želite vedeti, kaj je to? Če želite vedeti, kaj je to, potem v pogledu v priseljeniške zapise ugotovilo, da-li se trditve glede prihoda ujema z zapiski priseljeniške oblasti. Ko je dognan dokaz, da je dotičnik prišel zakonitim potom se vam povrne tiskovino v sverho, da more inozemec podat zateženo izjavo o nameri (prvi papir)."

JOS. KLEPEC Insurance - Real Estate - Loans 215 N. Chicago St. Phone 5768 JOLIET, ILL. Edino slovensko podjetje te vrste. Zavaruje hišo in pohištva. Prodaje hiše in lote. Poljija in posojuje denar. Javni notar za Ameriko in stari kraj. Se pripravlja Slovincem in Hrvatom.

Prostor za prodajalno V najem se odda prostor za prodajalno v "Slovenia" poslojju na 805 N. Chicago Street, Joliet, Ill. Več pove "Cerkveni odbor," 810 N. Chicago Str., Joliet, Ill.

Vaši prihranki Naš zavod uživa najboljši ugled od strani občinstva, kateremu ima nalogo nuditi najuljudnejšo posrežbo, in od katerega prejema najizrazitejšo hvaljenost.

JOLIET NATIONAL BANK CHICAGO IN CLINTON STS. JOLIET, ILL. Win. Redmond, predst. Chas. G. Pearson, kasir. Joseph Dunda, pomoč. kasir.

33 daril zastojl Pozlačen na ura na 21 kamnov samo \$13.89 Vešča ponudba. - Da se prepričate o naši izjemni razpisni, vam dopuščamo po pošti ali ekspresu na ogled naše ura na 21 kamnov. Lepo gravirane s steklenimi škatljo, garantirano za 25 let. Cena te lepne ura sme najnižji biti \$13.89; poleg tega vam dopuščamo sklopih 33 daril (prema) popolnoma zastojl: Veritica s prvem kam, kitajski prstan, arabe, lepni rosnostojl, grafi s 58 slikami, lepno očiščeno, glavnik, fine britve, križičica za britje, svetilniško bradec ure, 52 izvirnih kart, svo budilko s glasnim avtomtom; ta ura je sama vredna \$2.00, kombinirani lepni nož s dreveno ključnico, odpiral za zavezo in pripravo za steklo rezati, posušeno modroton krivce, gumbe za ovratnih opora delj, nožički s dvema krakoma, levalir, prstevnik za ključ, gumbe za modroton, svetilniško, iznajetljivi 58 kalib, samoročni za 5 stebel in avtomatični priključek smokci. Če se bodete poslužili te rečne razpisni, izročite in ugled in priljubljenost v ohrabi ali marših, samo v dožar da imate včas kupiti; ostaneb boste plašali bi prvemese blago. Jemljeno vam, da boste zadovoljni. Plahte nam še danes. Naslov jet

Vaši posli - NAŠI POSLI. Kadar pošljate denar v stari kraj, bodisi v dinarjih, lirah, avstr. kronah, ali dolarjih, skrbite, da bodo Vaši posli - naši posli. Kadar potujete v stari kraj, ali kateri od Vaših znancev, je najboljšje, da se obrnete na nas in Vaša skrb za vse potrebne listine in za udobno potovanje bo - naša skrb. Kadar ste namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja, poverite celo zadevo nam in Vaše delo bo - naše delo. Kadar vam je treba kakke listine za stari kraj, ali kadar imate kak drug pogel s stariim krajem, ne pozabite se obrniti na nas in Vaše opravilo bo - naše opravilo. Za vsa nadaljnja pojasnila se obrnite na Slovensko banko - Zakrajšek & Češark 70 - 9th AVE., NEW YORK, N. Y.

A. GRDINA in SINOVl PRVI IN NAJSTAREJŠI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CLEVELANDU, O. 1053 E. 62nd ST. Odprto dan in noč Telefon: Randolph 1881

IMAM V ZALOGI 28 NAD 13 LST PRAVE LUBASOVE HARMONIKE tri in štiri-vrstne, dva, tri in štirikrat, nemško in kranjsko uglasene kakor tudi kromatske in pa kovčke. Harmonike so najboljšega dela in opremljene s zaporo za zapreti. Imam v zalogi tudi še rabljene harmonike vsakovrstnih izdelkov po nizkih cenah. ALOJS SKULJ, 323 Epillon Pl., Brooklyu, N. Y.

SVOJI K SVOJIMI Podpisani toplo priporočam rojakom Slovincem in bratom Hrvatom v Pueblo, Colo. svojo trgovino z obleko za moške in otroke; v zalogi imam tudi veliko izbero čevljev za ženske, sprejemno tudi naročila za nove moške obleke po meri. JOHN GERM, Slovenski trgovec, 817 East C. St. Pueblo, Colo.

Vaši prihranki Naš zavod uživa najboljši ugled od strani občinstva, kateremu ima nalogo nuditi najuljudnejšo posrežbo, in od katerega prejema najizrazitejšo hvaljenost.

JOLIET NATIONAL BANK CHICAGO IN CLINTON STS. JOLIET, ILL. Win. Redmond, predst. Chas. G. Pearson, kasir. Joseph Dunda, pomoč. kasir.

33 daril zastojl Pozlačen na ura na 21 kamnov samo \$13.89 Vešča ponudba. - Da se prepričate o naši izjemni razpisni, vam dopuščamo po pošti ali ekspresu na ogled naše ura na 21 kamnov. Lepo gravirane s steklenimi škatljo, garantirano za 25 let. Cena te lepne ura sme najnižji biti \$13.89; poleg tega vam dopuščamo sklopih 33 daril (prema) popolnoma zastojl: Veritica s prvem kam, kitajski prstan, arabe, lepni rosnostojl, grafi s 58 slikami, lepno očiščeno, glavnik, fine britve, križičica za britje, svetilniško bradec ure, 52 izvirnih kart, svo budilko s glasnim avtomtom; ta ura je sama vredna \$2.00, kombinirani lepni nož s dreveno ključnico, odpiral za zavezo in pripravo za steklo rezati, posušeno modroton krivce, gumbe za ovratnih opora delj, nožički s dvema krakoma, levalir, prstevnik za ključ, gumbe za modroton, svetilniško, iznajetljivi 58 kalib, samoročni za 5 stebel in avtomatični priključek smokci. Če se bodete poslužili te rečne razpisni, izročite in ugled in priljubljenost v ohrabi ali marših, samo v dožar da imate včas kupiti; ostaneb boste plašali bi prvemese blago. Jemljeno vam, da boste zadovoljni. Plahte nam še danes. Naslov jet

Vaši posli - NAŠI POSLI. Kadar pošljate denar v stari kraj, bodisi v dinarjih, lirah, avstr. kronah, ali dolarjih, skrbite, da bodo Vaši posli - naši posli. Kadar potujete v stari kraj, ali kateri od Vaših znancev, je najboljšje, da se obrnete na nas in Vaša skrb za vse potrebne listine in za udobno potovanje bo - naša skrb. Kadar ste namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja, poverite celo zadevo nam in Vaše delo bo - naše delo. Kadar vam je treba kakke listine za stari kraj, ali kadar imate kak drug pogel s stariim krajem, ne pozabite se obrniti na nas in Vaše opravilo bo - naše opravilo. Za vsa nadaljnja pojasnila se obrnite na Slovensko banko - Zakrajšek & Češark 70 - 9th AVE., NEW YORK, N. Y.

A. GRDINA in SINOVl PRVI IN NAJSTAREJŠI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CLEVELANDU, O. 1053 E. 62nd ST. Odprto dan in noč Telefon: Randolph 1881

Za srečo!

POVEST.

Spisal
FR. MALOGRAJSKI.

(Nadaljevanje)

S tem je bil prepričan končan. Podali pa so se, poslovivši se od drugih, vsi trije na enoinisto ladjo, in sicer na francoski parnik "Bourgogne" 1. julija, 1898.

Parnik je odplul ob enajstih dopoldne. France in Jakob sta bila še zmeraj nekako hladna drug proti drugemu. Zato je govoril France večidel s Tončkom, ki je bil zelo dobre volje, in je bil danes torej laže dobiti od njega kak odgovor, nego po navadi. Držali pa so se vsi trije zmeraj skupaj, kajti kamor sta se obrnila France in Tonček, ondi je bil tudi Jakob. Bil je res tak, kakor ga je bil opisal Tonček. Samemu kar ni bilo prestat, in akoravno je vedel, da je Francetu baš radi tega tako nadležno, ker se ne ga z njegove strani, si vendar ni mogel pomagati.

Ker so se vozili naši potniki zdaj za svoj denar, so imeli dosti prijetnejšo vožnjo, nego tja grede. Smeli so se celo na krovu ladije prosto gibati. Toda vse tudi ni šlo tako, kakor bi bili oni hoteli. Tonček je bil v svojem veselju prijel za harmoniko in je začel igrati, ne da bi bil kdo moledeval, in ne da bi mu bil kdo obljubil desetico. Pa glej ga zlomka! Ne da bi mu bili ljudje hvaležni za to, so se začeli nekateri še ujedati, da take godbe ne potrebujejo, ter so zahtevali, da naj utihne. Tonček dolgo ni vedel, kaj ima pomeniti to mrmranje, in igral je prav, kakor bi se hotel ponasati s svojo umetnostjo, kar stopi neki mornar k njemu ter ga pozove z osornim glasom, naj ne nadleguje potnikov.

Zdaj pa je bilo treba videti Tončka, kako je stegnil kvišku tisti svoj sicer tako upognjen, tanki vrat. Kaj, njegova harmonika naj bi nadlegovala koga? Kaj takega še ni bil doživel. Njegove zaspane oči se razširijo, in kakor vojskovodja, ki motri svojo vojsko, se začne ozirati po ljudeh, ki so bili zbrani na krovu, hoteč menda poiskati tistega, ki ni maral poslušati njegove godbe, in to še celo zastoj ne. Dolgo je zrl in strmel z odprtimi usti, napolel pa je odložil globoko ušaljen svojo harmoniko na klop poleg sebe ter vzkljnil:

"Se prosili me boste, prosili, da bi vam igral, pa vam ne bom hotel. Le zapomnite si to."

Bil je tako uverjen, da se to res zgodi, in da pride zanj mačevanja čas, da se je kmalu popolnoma potolažil.

Od začetka je bila vožnja mirna, akoravno so se valčki precej živahno zigravali. Toda proti četrti uri popoldne se pripode hipoma sivoterni oblaki na obzorje, in vzdigne se tak vihar, kakoršne se na suhem le malokdaj doživijo. Ladijo je metalo kakor orehovo lupino sem in tja, in med pljuškanjem dvigajočih se in padajočih valov je tulil in bučal veter, da je groza izpreletavala vse, ki so bili na ladiji. Potnikom se je poznalo brez izjeme, da jih navdaja skrbi, in da se boje nesreče. A tudi poveljnik ladije in njegovi pomočniki niso mogli zatajiti popolnoma bojzani, da si so se delali pogumne in so v enomer tolažili tiste, ki so v obupnosti vili roke ter klicali na pomoč.

Med našimi znanci je bil Tonček še najbolj miren. V tem, ko sta France in Jakob vzdihovale in je zlasti zadnji javkal, sedel je on molče na klopi, krepko oprijemajoč se držaja. Gledal je pač nekam plašno in imel je usta odprta, kakor človek, ki z vso pozornostjo čaka na to, kaj pride v bližnjem trenutku, a tožil ni in z nobeno be-

sedo ni izdal, da se boji. Tudi slabosti ni imel, valed katerih sta France in Jakob hudo trpela.

Cim bolj se je približeval večer, tem hujše so bučale in divjale aspe, tako da je začelo upadati tudi pogumnejšim srce. Ne samo ženakam, tudi moškim je začel vstajati smrtni pot na čelu. Cim dalje glasneje se vpili ljudje, in cim dalje pogostejše so se čuli klici obupa.

"O to je naša zadnja, to je naša zadnja ura," je kričal Jakob neprenehoma. "Kaj sem mislil revež, da sem se podal na pot?"

France ni prealšal teh besed in je mislil sam pri sebi:

"Pač res, kaj ti je bilo treba iti z menoj." Govoriti pa se mu ni ljubilo. Preveč je bil prepričan, da se mu bliža zadnja ura, da bi bil še zbadal koga. Tudi ko mu je Jakob naravnost očital, da je on kriv njegove nesreče, ni črnil nobene besede. Pač pa se mu je zviljal vzdihljaj za vzdihljajem iz prsi, in večkrat je vzkljnil po tihem: "Bog se nas usmili in sveta božja porodnica."

Nevarnost je bila postala že tako velika, da so razdelili med potnike resilne pasove, s pomočjo katerih je možno obdržati se delj časa nad vodo.

"Izgubljeni smo, izgubljeni smo," ti klici so se ponavljali čim dalje bolj, in nihče ni več ugovarjal takim besedam. Celo poveljnik ladije ni več tolažil ljudi, temveč je delil le še ukaze za slučaj, da se ladija potopi. Če bi bil kdo hladnokrvnen dovolj, da bi bil opazoval pozorno, kaj se vrši in godi okrog njega, ta bi bil videl, kako različno se pojavlja smrtni strah pri raznih ljudeh. A kaj, ko se v takih trenutkih trese vsakdo koga za svoje življenje. V takih hipih skrajne nevarnosti se pokaže narava posameznega človeka bolj, nego ob katerikoli drugi priliki.

Na ladiji je bilo med drugimi tudi nekoliko Lahov. Ti so se vedli kakor besni. Skakali so sem ter tja, metali se po tleh, molili in poslušali, vse obenem, da jih je bilo groza gledati in poslušati. Nasprotno pa je bilo nekoliko ruskih potnikov, ki sicer niso mogli prikriti obupnosti, kajti brala se jim je dovolj jasno na obrazu, pa se niso ganili, da je bilo videti, kakor bi z največjo vdanostjo pričakovali neizogibne smrti. V obče pa so bile ženske videti bolj živahne nego moški, a so bile med njimi vendarle tudi take, ki so z dostojnim vedenjem osramotile marsikaterega moškega.

Do desetih zvečer je trajal vihar, potem pa so začeli postajati sunki vetra redkejši in redkejši. Večina potnikov je bila tako preplašena, da tega niti zapazila ni. Ljudje so strmeli še vedno tja pred se; tnebiti se niso mogli one otroposti, katero jim je bil povzročil strah pred gotovo smrtjo, in še vedno so pričakovali odločilnega dogodka, ki jih je imel pogubiti. Še le, ko se je začel klic: "Nevarnost je pri kraju!" in se je ta klic ponavljal večkrat, se je razvedril zdaj tu zdaj tam kak obraz. Bilo je pri brleči luči videti, kakor bi se ljudje drug za drugim probujali iz teških sanj.

Začelo je postajati čimdalje življe, in ni trpelo dolgo, da se je tudi začel prvi smeh. Komaj je bila nevarnost pri kraju, že se je začela lotevati ljudi zopet lahkomišelnost veselost, in bili so med potniki taki, ki so se zdaj norčevali iz drugih radi tega, ker so bili v strahu, kakor bi se sami ne bili čisto nič

balli. To je dalo povod raznim majhnim preprič. Nekateri so začeli iz veselja, da se je bilo vse tako po sreči izteklo, celo piti in peti, tako da so tisti, ki bi bili bli radi že spat, na glas mrmrali ter zahtevali mir in red.

Med tistimi, ki so si želeli počitka, so bili tudi Tonček, France in Jakob. Poiskali so si svoj kotiček in kmalu so spali vsi trije. Tudi strah utrudil človeka, zato so spali trdno in dobro. Da bi se mogla ponoviti nevarnost, na to nobeden ni več mislil.

Zjutraj odpre prvi oči France. Danilo se je že. Skloni se po koncu in začne vleči na uho. Od časa do časa se je ponavljalo neko zateglo, čudno tuljenje, ki ga je bilo najbrž tudi vzgrnilo iz spanja. S početka se kar ni mogel izpametovati, odkod ta glas, a naposled je izprevidel, da mora prihajati le iz ladije same. Toda kaj je to? Kaj takega še ni bil doživel na ladiji.

Tuljenje je bilo prikrajšalo tudi drugim spanje, kajti drug za drugim so se začeli prikazovati potniki. Jakob, ki se je bil vzbudil kmalu za France, tom, je bil vsled nenavadnega glasu, ki mu je donel na uho, tako preplašen, da mu je sapa zastajala. Tisti pa, ki od vsega tega ni čisto nič slišal, je bil Tonček. Smrčal je tako, da se je zdelo človeku, kakor bi se hotel izkušati z onim tuljenjem.

France in Jakob sta ga komaj spravila iz spanja, in sicer še le potem, ko so bili že vsi drugi na nogah.

"Sanjalo se mi je, da me je riba požrla, in da igram harmoniko v njenem trebuhu," izpregovori, brisoč si oči.

"I se ve, potem je pa umevno, da te je bilo tako težko spraviti po koncu," pripomni France.

"Ha, naspal sem se pa le," se pohvali Tonček ter se skobaca počasi na noge. Vsi trije gredo na to na krov. Tu še le zvedo, kajaj to tuljenje. Bila je namreč taka megla, da se ni čisto nikamor videlo, in zato je dajala ladija s takozvanim megličnim rogom znamenja v to svrhu, da bi se mogle naproti vozeče ladije izogniti o pravem času.

"Kaj, ta zna pa bolje trobiti nego naš pastir doma!" opomni Tonček.

Bil je Tonček tudi danes jako razpoložen. Kakor je bilo včasih težko spraviti iz njega kako besedo, tako je pri drugih prilikah. Tudi danes je delal vsakovrstne opazke.

"Neumni pa so," reče zopet čez nekaj časa, "da se na tako široki cesti, po kakršni se vozimo mi, bojijo trčiti akupaj. Kah več govoril, nego je bilo. To imamo pri nas pa že drugače vozilke, nego ti tukaj, ali ni res?"

Da vodijo po širnem morju ravno tako pota, kakor po suhi zemlji, in da se prav mnogokrat zgodi, zlasti v temi in megli, da zadene ladija ob ladijo, tega Tonček niti slutil ni.

Med prejšnjimi besedami Tončkovimi je bilo zavonilo k zajtrku. Vse se obrne proti stopnicam, hoteč v spodnje prostore, ko strahovit sunk ladije skoro prevrne ter povzroči, da popadajo potniki kakor snopje po tleh. Le tisti, ki se je slučajno oprjeljal za kako stvar, se je obdržal na nogah, a tudi njemu je pretreslo ves drob.

"Ob nekaj smo zadeli," zakliče mlad človek. "Z drugo ladijo smo trčili vkup," pojasnuje nekdo, in ta je imel prav. Angliški parnik "Cromatysire" se je bil zaletel v njih ladijo, a odpljul je brž naprej, ne da bi se bil brigal za ponesrečene.

"Hitro, hitro!" pozivlje tretji. "Voda prodira v ladijo, in nagibljemo se že." Toda nihče se ne gane, niti ta ne, ki je govoril in posivljaj. Vsem so bili otrpnili udje, in bilo jim je, kakor bi se jim po hlah pretakal

težek svinec namesto krvi. Gledali so nekako neumno drug drugega in se čudili, ne da bi vedeli komu. Njih obrazi so bili bleedi, izpremenjeni, da, naravnost spačeni. To niso bili znaki navadnega strahu, to so bili znaki smrtne groze. Mnogi so se rezali in smejali, a to je bil smeh blaznežev.

Dve, tri dragocene minute so prešle, predno so se začeli zavedati ter misliti na rešitev. A zdaj se prične divji krik, vrvanje in drvenje. Nekateri so leteli doli ter si položili okrog života resilne pasove, drugi so mislili na to, kako jih bo zeblo, če pridejo v vodo, in so se oblačili v trdnjše obleke, a tretji so bili zopet tega mnenja, da se rešijo laže, če bodo imeli manj obleke na sebi ter so se začeli slačiti.

Nekdo je prinesel na mesto, kjer so stali France, Jakob in Tonček, cel kup resilnih pasov ter jih vrgel pred njimi na tla. "Vzemite," veli France Tončku in Jakobu ter si sam priprne brž en pas. A Tonček in Jakob se nista zmenila za njegove besede. Zadnji je bil še zmeraj ves trd in se je tresel tako, da si ni mogel pomagati z nobeno roko; Tonček pa je mrtvil z njemu lastno hladnokrvnostjo, kako so odpenjali mornarji majhen čolnček ter ga zebeli spuščati v morje. Morda ga ni bilo na vsej ladiji človeka, ki bi se bil manj prestrašil nego Tonček, in ki bi bil treznejše mislil kakor on v tem hipu skrajne nevarnosti. Komaj je bil čolnček v vodi, pa skoči tja, kakor je bil sicer len in trd, se prime za vrh ter se spusti doli.

"Za mano, za mano!" zakliče Francetu in Jakobu.

(Dalje prihodnjit)

HARMONIKE

Predno se odločite kupiti harmoniko, pišite po cenik največji slovenski trgovini in izdelovalnici harmonik v Združenih državah in gotovo boste zadovoljni kakor so bili že vsi drugi, kateri so se naročili.

LUBASOVE
harmonike imam tudi vedno v zalogi po najnižjih cenah. Importirane harmonike na eno, dve ali tri vrste, pripravne za mlade fanti, od \$4.00 do \$45.00.

PIANE GRAMOFONE
kakor tudi popolna zaloga rol in plošč.

Fri menj boste dobili vsak muzikalčni instrument, mal ali veliki, za nizko ceno. Blago razpoložem po celi Ameriki. Se uljudno priporočam roiskom.

ANTON MERVAR
Music House,
9921 ST. CLAIR AVE.
CLEVELAND, OHIO.

ZAHVALE

Bemis, W. Va. 7. sept. 1924.
Mr. Anton Mervar, Cleveland, Ohio.
Cenjeni rojak: Vam naznanim, da sem dobil harmoniko O. K. in sem popolnoma zadovoljen z njo. To je harmonika kakorjuno sem si želel. Se vam lepo zahvalim za vašo lepo in pošteno delo. Priporočam vas našim rojakom, posebno pa slovenskim godcem vsled vaše poštene postrežbe.

Vas pozdravljam kot rojak in vam želim še obilo naročil.
F. C. Budick, Box 24.
Hjawshta, Utah, 17. sept. 1924.

Cenjeni g. Anton Mervar: Vam naznanim, da sem sprejel harmoniko, vsled česar se vam lepo zahvalim zanj. Sem prav zadovoljen ker nisem še imel v rokah tako finih harmonik kakor so te. In tudi drugim znancom bom priporočal vaše delo kadar bo kateri kaj potreboval.
C pozdravom
J. Gartner Box 374
Ill.

Stovani gospodine Mervar: Ja sam baš danas harmoniku dobio, i sve je u redu, kako sam naručio. I sada vam lijepa fala za vaše poštenje, što ste mi tako dobro učinili. I sada ostanište z Bogom! Sa stovajem Vas
Henrick Arnold, 648 So. 2nd St.

NA PRODAJ

je v Jolietu, Ill. na zapadni strani mesta vse moderno zgrajena hiša s 7 sobami; južna front; hiša je v dobrem stanju; cesta je tlakovana; pri hiši je garaža za 3 avtomobile. Hiša se nahaja sredi slovenske naselbine na 511 Marble St.

Kdor se zanima za ta jako ugoden in redek nakup, naj telefoniira pod št. 5380.

Umestno in primerno je znano geslo: "Živi in pusti še drugim živeti!" Pravijo, da samo pogrebniki in mesarji niso prijatelji tega gesla.

Pristni delomrzneš in postopač vedno prej počiva, ko postane truden.

Kdor ne veruje, da je poštenost najboljša voditeljica v življenju, naj se skuša iste privaditi.

Dosti ljudi je postalo že srečnih in uspešnih, ker so o danes storjeni stvari govorili šele naslednji teden.

Bolečine

bodai revmatične, nevralgicne ali krči hitro olajšate, če rabite

SEVERA'S GOTHARDOL.

Izvrstno lokalno sredstvo za hrbtno hromost, okorelost in otrplost mišic. Imajte ga vedno pri rokah.

Cena 50 ali 60 centov.

Zahtevajte pri svojem lekarju.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

NOV NASELNIŠKI ZAKON.

Po novem naselniškem zakonu so gotove osebe izvzete iz kvote, a nekatere pa imajo prednost v kvoti. Postopanje za dobavo potrebnega dovoljenja je povsem drugačno od prejšnjega. Kdor želi koga dobiti iz starega kraja, ali želi koga potovati tja in se zopet vrniti, naj se obrne na mene za pojasnila in potrebne spise. Rojaki v Zgodnji Pennsylvaniji najboljšo storijo, če pridejo osebo k meni. Uradne ure v pisarni od št. do št. Zvečer in ob nedeljah pa na domu, 208 - 57th St.

ANTON ZBAŠNIK,
Javni notar,
206 BAKEWELL BLDG.
(Nasproti sodnije)
PITTSBURGH, PA.

NAJVEČJA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

V Zjedinenih državah je vedno pripravljena postreči društvom vseh Jednot, trgovcem in posameznikom za vse vrste tiskovine.

NAJNIZJE CENE TOČNO POSTREŽBO LIČEN IZDELEK

dobite vselej v naši tiskarni. Mi tiskamo "Glasiilo K. S. K. Jednote" in mnogo drugih časopisov v raznih jeziki. 28 letna skušnja tiskarstva je naša učiteljica.

AMERIŠKA DOMOVINA

V svojem lastnem posloplju
6117 St. Clair Ave.
CLEVELAND, O.

4441

ZOPET MI JE DOSPELA

Velika zaloga Lubasovih harmonik.

Zdaj si lahko pri meni naročite kakoršne koli vrste bočete, dvostrani, tristrani in štirikrat uglašene, nemške ali slovenske. Imam tudi velika zaloga roln in solo-potenti harmonik za mlade fanti od \$2.00 naprej. Pišite po cenik.

Dalje razpoložamo na vas kralje modro blizane importirane lične steklenice. Cena 100 - 1/2 litra 40c; 1/2 litra 50c; 1 liter \$1.25; 2 litra ali štefan \$1.50.

V enolgi imam tudi širokoražko ročno karavne plinakar male po \$3.95, večlike po \$4.50 in širokoražko guraturatorc kiše po \$7.50.

Naslov inredite samo:

STEPHEN STONICH, Chisholm, Minn.

Priporočljivo je, da nam pošljete

VAŠE PRIHRANKE

za obrestonosno naložitev

Naša banka plačuje na vložke na "Special Interest Account" 4% OBRESTI NA LETO

a sigurnost je v vseh ozirih zajamčena.

Naj bo vaše sedanje hranjenje vaša zaslomba za vse slučaje v bodočnosti; radi tega vložite vaše prihranke v solidno in sigurno domačo banko.

VSE DRUGE BANCNE POSLE IZVRSUJEMO TOČNO IN ZANESLJIVO.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt St. New York, N. Y.

Važno, pametno in pravilno

ravna oni, ko svojega denarja ne drži doma brez obresti, ampak ga nalaga v varne, državne, okrajne, mestne (municipalne) ter šolske bonde in bonde občeznanih korporacij, ki mu donšajo od 5% do 6% obresti na leto. Te obresti se lahko z odstriženimi kuponmi lahko zamenjajo vsakih 6 mesecev. Če rabite denar, lahko bonde vsak dan morda celo z dobičkom prodate.

Način kupovanja bondev je priporočati tudi podpornim organizacijam in društvom.

Skoro vse bonde, katere lastuje K. S. K. J. smo jih MI prodali v popolno zadovoljnost. Pišite nam za pojasnila, da vam določim ponudbene cirkularje.

A. C. ALLYN & CO.

71 W. MONROE ST., CHICAGO, ILL.

FIRST NATIONAL BANK

Established 1857

ALI BOSTE TO JESEN POSLALI KAJ DENARJA V EVROPO?

V tem slučaju se vam bo izplačalo, če pridete v pašo banko.

Celih sedeminšestdeset let že vodimo bančne posle; pretežni del tega časa smo smatrali za nekako posebnost pošiljanje denarja v razna mesta Evrope.

Ker smo v zvezi s svetovnoznanimi bankami vam damo vedno lahko najnižje cene pri pošiljanju denarja v inozemstvo. Zgledite se torej pri nas!

Promoženje te banke znaša \$12,000,000.00

THE OLDEST and LARGEST BANK in JOLIET

Agitirajte za K. S. K. Jednoto!